

**Mendelova univerzita v Brně
Provozně ekonomická fakulta**

Dotace zemědělskému podnikateli a jejich evidence

Bakalářská práce

Vedoucí práce:

Ing. Břetislav Andrlík, Ph.D.

Hana Machalová

Brno 2015

Poděkování

Tímto bych chtěla poděkovat svému vedoucímu bakalářské práce, panu Ing. Břetislavu Andrlíkovi, Ph.D., za cenné rady, podněty a připomínky při zpracování této práce. Dále bych chtěla poděkovat za velmi vstřícný přístup a odborné konzultace pracovníkovi odboru SZIF ve Vyškově, panu Ing. Richardu Klementovi a především bych ráda vyjádřila vděčnost panu Šimonovi Marákovi za ochotu a poskytnutí veškerých potřebných údajů pro vznik praktické části této bakalářské práce.

Čestné prohlášení

Prohlašuji, že jsem tuto práci: **Dotace zemědělskému podnikateli a jejich evidence** vypracovala samostatně a veškeré použité prameny a informace jsou uvedeny v seznamu použité literatury. Souhlasím, aby moje práce byla zveřejněna v souladu s § 47b zákona č. 111/1998 Sb., o vysokých školách ve znění pozdějších předpisů, a v souladu s platnou *Směrnicí o zveřejňování vysokoškolských závěrečných prací*.

Jsem si vědoma, že se na moji práci vztahuje zákon č. 121/2000 Sb., autorský zákon, a že Mendelova univerzita v Brně má právo na uzavření licenční smlouvy a užití této práce jako školního díla podle § 60 odst. 1 Autorského zákona.

Dále se zavazuji, že před sepsáním licenční smlouvy o využití díla jinou osobou (subjektem) si vyžádám písemné stanovisko univerzity o tom, že předmětná licenční smlouva není v rozporu s oprávněnými zájmy univerzity, a zavazuji se uhradit případný příspěvek na úhradu nákladů spojených se vznikem díla, a to až do jejich skutečné výše.

V Brně dne 2. ledna 2015

Abstract

Machalová H., Subsidies for the agricultural entrepreneurs and their evidence. Bachelor thesis. Brno: Mendel University, 2015.

Bachelor thesis deals with the issue of agricultural subsidies provided to agricultural entrepreneurs and current evidence of these subsidies in accounting. The theoretical part includes agricultural and subsidy policy within the EU and the Czech Republic, individual subsidies and then complete accounting of this subsidies. The result of the practical part is based on the description and analysis of the subsidies granted in 2014 and currently being prepared subsidies, recommended draft subsidies and their recognition for the concrete agricultural entrepreneur.

Keywords

subsidy, European union, agriculture, accountancy

Abstrakt

Machalová, H. Dotace zemědělskému podnikateli a jejich evidence. Bakalářská práce. Brno: Mendelova univerzita v Brně, 2015.

Bakalářská práce se zabývá problematikou zemědělských dotací, poskytovaných zemědělským podnikatelům a současně evidencí těchto dotací v účetnictví. V teoretické části je uvedena zemědělská a dotační politika v rámci EU i ČR, jednotlivé dotační tituly a následně komplexní účtování o dotaci. Výstupem praktické části je na základě deskripce a analýzy poskytovaných dotací v roce 2014 a v současné době připravovaných dotací, doporučen návrh dotačních titulů a jejich zaúčtování konkrétnímu zemědělskému podnikateli.

Klíčová slova

dotace, Evropská unie, zemědělství, účetnictví

Obsah

1	Úvod, cíl a metodika práce	11
1.1	Úvod.....	11
1.2	Cíl a metodika práce.....	12
2	Teoretická část	13
2.1	Společná zemědělská politika	13
2.1.1	Společný rozpočet EU.....	14
2.1.2	Financování Společné zemědělské politiky	15
2.2	Dotační politika v rámci ČR.....	16
2.2.1	Pojem dotace.....	16
2.2.2	Příslušná legislativa	17
2.2.3	Členění dotací	18
2.3	Zemědělství a zemědělské dotační tituly v rámci ČR.....	19
2.3.1	Specifický charakter podnikání v zemědělství	19
2.3.2	Struktura zemědělských dotací	20
2.3.3	Přímé platby.....	21
2.3.4	Program rozvoje venkova 2007-2013	26
2.3.5	Společné organizace trhu.....	27
2.3.6	Národní dotace.....	28
2.3.7	Podpůrný a garanční rolnický a lesnický fond, a.s.	30
2.3.8	Státní zemědělský intervenční fond.....	31
2.4	Účtování o dotaci v ČR.....	32
2.4.1	Určení okamžiku rozhodného pro účtování	33
2.4.2	Dotace k úhradě nákladů (provozní dotace)	36
2.4.3	Dotace na pořízení dlouhodobého majetku (investiční dotace).....	38
2.4.4	Dotace v cizí měně	41
2.4.5	Vrácení dotace na dlouhodobý hmotný majetek	43
2.4.6	Daňová evidence příjmů a výdajů.....	47

3	Praktická část	50
3.1	Charakteristika zemědělského podnikatele	50
3.2	Struktura přijatých dotací.....	52
3.2.1	Neinvestiční dotace	52
3.2.2	Investiční dotace.....	55
3.3	Návrh na rozšíření portfolia dotačních titulů	57
3.3.1	Společná zemědělská politika 2015-2020.....	58
3.3.2	Přímé platby - Jednotná platba na plochu	58
3.3.3	Přímé platby - Greeningová platba.....	59
3.3.4	Investiční dotace.....	59
3.3.5	Vlastní doporučení zemědělci	60
3.4	Účetní systém.....	63
3.4.1	Evidence přijatých zemědělských dotací	63
3.4.2	Přechod z daňové evidence na účetnictví.....	65
3.4.3	Návrh zaúčtování provozních a investičních dotací	65
4	Diskuse	69
5	Závěr	73
6	Literatura	75
A	Legislativní předpisy	80
B	Plochy v ekologickém zájmu - EFA	81
C	Jednotná žádost	82
D	Metodika výpočtu finančního zdraví	88

Seznam obrázků

Obr. 1	Členění dotačních nástrojů	21
Obr. 2	Přímé platby v roce 2014	23
Obr. 3	Základní účtování dotací	41
Obr. 4	Graf struktury obdělávané půdy (v ha)	51
Obr. 5	Celkově přijaté dotace za sledované období 2010-2014	55
Obr. 6	Návrh osevního plánu pro získání greeningové platby	61
Obr. 7	Grafické a procentuální vyjádření vynaložených finančních prostředků	69
Obr. 8	Grafické a procentuální vyjádření plánovaných finančních prostředků	72

Seznam tabulek

Tab. 1	Víceletý finanční rámec EU 2014-2020	14
Tab. 2	Přehled plateb SOT	28
Tab. 3	Dotace v zemědělství a potravinářství	29
Tab. 4	Výdaje do Zemědělství	32
Tab. 5	Provozní dotace je přijatá před vznikem nákladů bez časového rozlišení	36
Tab. 6	Provozní dotace je přijatá po vzniku nákladů	37
Tab. 7	Dotace na pořízení DHM – dotace přijata v následujícím období po pořízení DHM	39
Tab. 8	Dotace na pořízení DHM – dotace přijata v předcházejícím období vzniku pořízení DHM	40
Tab. 9	Společné účetní případy o dotaci	41
Tab. 10	Dotace v cizí měně 1	42
Tab. 11	Dotace v cizí měně 2	43
Tab. 12	Vrácení dotace v jednom ÚO	44
Tab. 13	Vrácení dotace na pořízení DHM 1	45
Tab. 14	Vrácení dotace na pořízení DHM 2	46
Tab. 15	Rozvaha, Výkaz zisku a ztrát	46
Tab. 16	Provozní dotace v daňové evidenci	48
Tab. 17	Investiční dotace v daňové evidenci	49
Tab. 18	Produkce rostlinné výroby	51
Tab. 19	Struktura poskytnutých provozních dotací	52
Tab. 20	Jednotná platba na plochu	53

Tab. 21	Platba na zemědělskou půdu	54
Tab. 22	Harmonogram projektového cyklu	56
Tab. 23	Struktura zamítnutých investičních dotací	57
Tab. 24	Doporučené dotační tituly	60
Tab. 25	Zkrácený peněžní deník	64
Tab. 26	Provozní dotace	66
Tab. 27	Investiční dotace 1	67
Tab. 28	Investiční dotace 2	68
Tab. 29	Program rozvoje venkova 2007-2013	70
Tab. 30	Program rozvoje venkova pro období 2014-2020	71

Seznam zkratk

AEO – Agroenvironmentální opatření
DE – Daňová evidence
dl. m. – dlouhodobý majetek
EAFRD – Evropský zemědělský fond pro rozvoj venkova
EAGF – Evropský zemědělský záruční fond
EAGGF – Evropský zemědělský orientační záruční fond
EFA – Ecological focus area (plocha využívaná v ekologickém zájmu)
EU – Evropská unie
EU – 15 – Evropská unie po roce 1994
FO – Fyzická osoba
HM – Hmotný majetek
KP – Kniha pohledávek
KZ – Kniha závazků
LFA- Less Favoured Areas (méně příznivé oblasti)
LPIS – Land Parcel Identification System (Systém pro identifikaci pozemků)
MZe – Ministerstvo zemědělství
Natura 2000 – Evropská ekologická síť chráněných území
OSVČ – Osoba samostatně výdělečně činná
PD – Peněžní deník
PGRLF – Podpůrný a garanční rolnický a lesnický fond, a.s.
PRV – Program rozvoje venkova ČR
SAPS – Single Area Payment Scheme (zjednodušená přímá platba na plochu)
SOT – Společná organizace trhu
SZIF – Státní zemědělský intervenční fond
SZP – Společná zemědělská politika
ÚJ – Účetní jednotka
ÚO – Účetní období
ZDP – Zákon č. 586/1992 Sb., o daních z příjmů

1 Úvod, cíl a metodika práce

1.1 Úvod

Zemědělská výroba patří bezesporu od prvopočátku lidské společnosti k neoddělitelným a základním prvkům jejího vývoje. Od počátku vzniku prvních civilizací uplynula dlouhá doba, ve které zemědělství neztrácelo nic na svém významu. Zemědělství vždy bylo dodavatelem potravin pro výživu obyvatelstva a surovin pro další zpracování a představovalo zároveň rozhodující ekonomickou aktivitu pro obyvatelstvo žijící mimo města. V posledních letech se však úloha zemědělství začíná ubírat jiným směrem než dříve. V globálním měřítku zůstává sice i nadále jejím prvořadým úkolem produkce dostatečného množství potravin pro lidskou populaci, ale zároveň stále naléhavěji vyvstávají úlohy další, související zejména s rostoucími nároky na kvalitu potravin a s požadavky na trvale udržitelného rozvoje lidské společnosti. Postupně se formuje nové pojetí poslání a místa zemědělství a agrárního sektoru ve světovém hospodářství. Dnešní zemědělství je téměř na celém světě podporováno ze strany vlád. Dne 1. května 2004 vstoupila Česká republika do Evropské Unie. Od tohoto okamžiku se v zemědělství ČR uplatňují systémy, které odpovídají politice podpor v rámci Společné zemědělské politiky EU, ačkoliv finanční podporu mohli čeští zemědělci využívat již před tímto datem. Společná zemědělská politika EU nabízí členským státům možnost získání finančních prostředků z evropských fondů prostřednictvím různých forem dotačních titulů. Výsledná výše čerpaných dotačních titulů závisí nejenom na samostatných zemědělci, ale také na vládě ČR, která schvaluje programový dokument, týkající se rozvoje venkova na konkrétní programové období a také na Ministerstvu zemědělství ČR, které poskytuje národní dotace a vypisuje konkrétní kola výzev, na základě kterých, mohou zemědělci o tyto dotace žádat.

Dotace do zemědělství jsou v současnosti velmi aktuálním a neustále diskutovaným tématem, proto bych se touto problematikou ráda zabývala v mojí bakalářské práci. V první polovině teoretické části práce bude tedy nejdříve uvedena Společná zemědělská politika a následně aktuální přehled poskytovaných dotačních titulů zemědělským podnikatelům (fyzickým osobám) za rok 2014.

S problematikou dotací velmi úzce souvisí jejich správná evidence v účetních systémech těchto podnikatelů, proto bude druhá polovina teoretické části obsahovat souhrnnou metodiku účtování o dotaci. Tato komplexní účetní metodika, ačkoliv bude uváděna v souvislosti s dotacemi, směřovanými do zemědělství, je rovněž aplikovatelná i pro účtování jiných, nezemědělských dotací, pro které je prvořadé základní rozlišení na provozní dotace na úhradu provozních nákladů a investiční dotace na pořízení dlouhodobého hmotného majetku. Součástí řešené metodiky bude i problematika okamžiku vykázání nároku na přijetí nebo vrácení dotace, zejména v souvislosti s okamžikem „nezpochybnitelného nároku“, jehož stanovení procházelo bouřlivými diskusemi.

V praktické části práce bude uveden konkrétní zemědělský podnikatel, jeho činnost a přehled dotačních titulů, které mu byly poskytnuty, či o ně neúspěšně

žádal. Výstupem praktické části bude návrh dotačních titulů, o něž může v příštím období žádat a současně i doporučení následného možného zaúčtování v účetním systému. Návrh možných dotačních titulů bude stanoven na základě získaných poznatků předchozí SZP a v současnosti reformované SZP s níž souvisí nové programové období pro Program rozvoje venkova 2015-2020, jehož konečné schválení ze strany Evropské komise je zatím stanoveno na první čtvrtletí roku 2015.

1.2 Cíl a metodika práce

Cílem bakalářské práce je na základě provedené deskripce a analýzy současných a nových dotačních titulů určených pro zemědělské podnikatele navrhnout konkrétnímu zemědělskému podnikateli dotační tituly a doporučit možné postupy jejich následného zachycení v účetním systému.

Bakalářská práce je rozdělena na dvě hlavní části, a to na část teoretickou a praktickou. Při zpracování této práce byly využity metody deskripce, analýzy, syntéza a komparace.

Teoretická část je sestavena ze čtyř kapitol. V první kapitole byla metoda deskripce využita k uvedení významu vzniku, důležitosti a způsobu financování Společné zemědělské politiky, která přímo ovlivňuje zemědělskou politiku v ČR. Následující kapitola se věnuje dotační politice, uplatňované v rámci ČR. Rovněž metodou deskripce je definován pojem dotace a s ním související příslušná legislativa na úrovni zákona, společně s obecným členěním dotací. Tato metoda je dále aplikována i ve třetí kapitole, kde je popisována důležitost a specifičnost charakteru podnikání v zemědělství, struktura zemědělských dotací a následně jednotlivé dotační tituly, které byly poskytovány v roce 2014 nebo jsou ve fázi příprav pro rok 2015. Završením této kapitoly je představení platební agentury SZIF a její hlavní činnosti. Závěrem teoretické části je na základě metody deskripce, sestavena kapitola, věnovaná účtování o dotaci, jejímž obsahem je souhrnná metodika pro základní účtování účetních operací.

Praktickou část tvoří čtyři kapitoly, kde je metodou analýzy představen konkrétní zemědělský podnikatel, jeho činnost a rozbor provozních a investičních dotací, které obdržel či o ně neúspěšně žádal. Na základě těchto poznatků, nastudované problematiky z teoretické části této práce a získaných podnětů o připravované podobě reformované SZP je závěrem této kapitoly, pomocí metody syntézy, návrh dotačních titulů, o které může zemědělec v následujícím období žádat. Obsahem závěrečné kapitoly praktické části je analýza způsobu vedení evidence přijatých dotací, jeho zhodnocení a doporučení k přechodu z daňové evidence na účetnictví. Za využití metody syntézy jsou na základě provedené komplexní metodiky účtování o dotaci z předchozí části této práce a vlastního doporučení dotačních titulů tyto dotační tituly názorně zaúčtovány.

Metoda komparace je použita v části Diskuse, kde pomocí finančních toků určených pro dotační tituly zemědělským subjektům, porovnávám předchozí Program rozvoje venkova 2007-2013 a připravovaný Program rozvoje venkova 2014-2020.

2 Teoretická část

Úloha a postavení zemědělství v rámci národních ekonomik je výsledkem dlouhodobého vývoje, jak samotného zemědělství jako odvětví, tak také vývoje národní ekonomiky země. Je zřejmé, že zatímco v ekonomicky slabších zemích má zemědělství pro společnost velký význam, zejména jako producent potravin a zdroj zaměstnanosti, ve vyspělých zemích světa tuto funkci postupně ztrácí.

Ve všech národních ekonomikách existují četné vazby a propojení zemědělství s ostatními odvětvími. Ta poté ovlivňují určitým způsobem orientaci a výkonnost zemědělství s ostatními, a to přímým nebo nepřímým způsobem. Významný vliv, především prostřednictvím cen, patří zejména odvětví dodávající do zemědělství potřebné vnější vstupy (dodavatelská odvětví) a následně poté jsou to odběratelská odvětví, která zpracovávají suroviny a potraviny zemědělského původu.

Zemědělství je rovněž ovlivněno dalšími faktory, které nemají přímo produkční podstatu, ale naše zemědělství formují výrazným způsobem. Na prvním místě jsou to agrárně politické zásahy, a to především v rámci **Společné zemědělské politiky Evropské unie**, jíž je Česká republika od roku 2004 součástí. Od tohoto okamžiku se české zemědělství musí řídit podle pravidel a přijmout legislativu společné zemědělské politiky EU. Hlavním dlouhodobým cílem SZP je zlepšit zemědělskou produktivitu, a to takovým způsobem, který spotřebiteli zajistí stabilní dodávky kvalitních a čerstvých potravin za přijatelnou cenu a dále také zajistit samotným zemědělcům přiměřenou životní úroveň. SZP prošla v průběhu let určitým vývojem, aby vyhověla měnícím se hospodářským podmínkám a požadavkům občanů. (Boháčková, Brožová, 2013; Evropská komise, 2012)

2.1 Společná zemědělská politika

Hlavním důvodem vzniku SZP bylo zajistit pro západní Evropu, která se po 2. světové válce potýkala s nedostatkem potravin, soběstačnost a ukončit její závislost na dovozu. Potravinovou soběstačnost tedy můžeme označit jako prvotní cíl, který byl jistě pro další rozvoj Evropy nezbytné splnit. V současnosti se ovšem SZP ubírá směrem, který je nyní často kritizován a již několik reforem se snaží o nápravu současného stavu.

SZP se začala vyvíjet se vznikem Evropského hospodářského společenství na základě podpisu tzv. **Římských smluv**, které začaly platit v roce 1958. V důsledku geografické rozmanitosti Evropy se různé státy vzájemně doplňovaly. V dané době měla např. Francie přebytky obilnin, oproti tomu, Německo bylo vystaveno jejich nedostatku. Nizozemí bylo největším producentem masa a Itálie využívala svého teplého klimatu k pěstování k produkci plodin, které takové počasí vyžadují. Země tedy využívaly svých komparativních výhod. (Baráková, 2010)

Ve smlouvě o založení Evropského hospodářského společenství, sepsané v roce 1957, bylo definováno **pět základních cílů SZP**. Tyto cíle můžeme vymezit do následujících bodů:

1. zvýšení produktivity práce v zemědělství
2. zajištění standardní životní úrovně zemědělců a s tím související zvyšování individuálních příjmů
3. stabilizace zemědělských trhů
4. zajištění plynulého zásobování
5. zajištění dodávek potravin pro spotřebitele za přijatelné ceny

Vytvoření společné zemědělské politiky jako součásti společného trhu patří k nejvíce kontroverzním krokům EU, protože některé z cílů SZP jsou obtížně slučitelné. (König, 2009)

2.1.1 Společný rozpočet EU

Hlavním nástrojem pro financování společné zemědělské politiky a dalších společných aktivit EU, slouží **společný rozpočet**, do něhož relativně bohatší členské státy přispívají více, než ty, které jsou relativně chudší. Nejvíce finančních prostředků z rozpočtu EU je přerozděleno zemím, jejichž hrubý domácí produkt (HDP) je pod průměrem EU. Rozpočet EU upravuje Smlouva o založení Evropského společenství.

Hospodaření v rozpočtovém roce je provázané s víceletým rozpočtovým výhledem – **finanční perspektivou**. Roční výdaje nesmí přesáhnout limity dané víceletým finančním rámcem obsaženým ve finanční perspektivě. Je přijímána ve formě interinstitucionální dohody, tj. dohody mezi Evropskou komisí, Evropským parlamentem a Radou EU. Předmětem dohody jsou hlavní rozpočtové priority Evropské unie a nastavené výdajové limity pro každou prioritu. (König, 2009)

V tabulce č. 1 je zobrazena struktura výdajů ve finančním rámci EU pro současné finanční období 2014 – 2020. Oblast zemědělství a tedy společné zemědělské politiky, spadá do kapitoly č. 2. Pro nynější období je tato položka v rámci společného rozpočtu EU druhá největší. Dlouhodobým cílem EU je tuto položku postupně snižovat.

Tab. 1 Víceletý finanční rámec EU 2014-2020

Oblast	Výdaje	Miliony Eur	%
1.	Inteligentní růst podporující začlenění	508 921	47
2.	Udržitelný růst, Přírodní zdroje: zemědělství, rozvoj venkova, životní prostředí a rybolov	420 034	39
3.	Bezpečnost a občanství	17 725	1,9
4.	Globální Evropa	66 262	6
5.	Správa	69 584	6
6.	Vyrovňovací náhrady	29	0,1
Celkem		1 082 555	100

Zdroj: Evropská komise (2013)

2.1.2 Financování Společné zemědělské politiky

Společnou zemědělskou politiku už od počátku jejího vzniku financovali země Evropského společenství. Za tímto účelem byl v roce 1962 založen **Evropský zemědělský orientační a záruční fond** (EAGGF). Prostřednictvím tohoto fondu byla SZP financována až do roku 2007, než došlo k zásadním změnám. Za účelem zvýšení efektivity finanční pomoci, byl původní EAGGF rozdělen na dva samostatné evropské zemědělské fondy. Pro financování především tržního opatření SZP již slouží **Evropský zemědělský záruční fond** (EAGF – orientační sekce) a na finanční podporu programů rozvoje venkova byl uveden **Evropský zemědělský fond pro rozvoj venkova** (EAFRD – záruční sekce). (Baráková, 2010)

V současnosti jsou tedy výdaje na SZP hrazeny z finančních prostředků těchto dvou fondů. Ačkoliv za řízení fondů výhradně odpovídá Komise, a k ní přidružen Výbor zemědělských fondů, finanční podpory ke konečnému příjemci zprostředkovávají státní organizace nebo platební agentury jednotlivých členských států. Členské státy musejí Komisi pravidelně informovat a jsou povinni uchovávat všechny příslušné dokumenty. (Konig, 2009)

Pilíře SZP

Jak již bylo zmíněno, ke dni 1. ledna 2007 se v rámci reformy rozdělila SZP na dva pilíře. Došlo tedy k oddělení tržní politiky a politiky rozvoje venkova.

I. pilíř tvoří až 80 % z celkových výdajů na SZP a zahrnuje především poskytování podpory základních příjmů zemědělců. Tento pilíř je financován z Evropského zemědělského záručního fondu (EAGF). Tímto fondem jsou financovány výdaje, související s činností:

- specifická veterinární opatření, kontrola krmiv, rostlin a likvidace zvířecích nemocí
- propagace zemědělské produkce
- intervenční opatření k regulaci zemědělských trhů
- exportní subvence
- přímé platby zemědělcům v rámci SZP
- administrativní výdaje

Finanční prostředky nejsou rozdělovány mezi jednotlivé členské státy na základě jednotného ukazatele, což kvůli rozdílnosti produkce nebo geografickým podmínkám není ani možné.

Přímé platby jsou vypočítávány na základě velikosti obdělávané půdy a jejího výnosu za určité období, čímž nejsou zohledněny rozdílné náklady vynaložené na danou produkci. Přímé platby tvoří většinu výdajů na SZP. V rozpočtovém období 2007-2013 bylo v rámci přímých plateb přerozděleno **286 224 mil Eur**, což představuje 76 % z celkové sumy na SZP. Na rozvoj venkova tedy připadá zbývajících 24 % celkových výdajů.

Častou kritikou je systém, kdy členské země, které přistoupily do EU v roce 2004, nemají nárok na přímé platby v plné výši, ale postupně jejich částka progresivně roste. Rovněž i dotace na rozvoj venkova, které jsou u nových členských států v porovnání se starými členskými státy vyšší.

Ostatní dotace jsou často výsledkem vyjednání mezi představiteli EU a jednotlivými členskými státy.

II. pilíř SZP se zabývá především podporou zemědělství jako poskytovatele veřejných statků, snaží se zvýšit konkurenceschopnost agrolesnictví, klade důraz na ochranu životního prostředí a podporuje venkovské oblasti v jejich rozvoji. II. pilíř je financován z Evropského zemědělského fondu pro rozvoj venkova (EAFRD). Pro nastávající období 2014-2020 se musí tato politika zaměřit na následujících 6 priorit:

- inovace a předávání znalostí
- investice, modernizace a restrukturalizace zemědělských podniků
- klimatické platby, ekologické zemědělství
- režimy jakosti
- soubor nástrojů pro řízení rizik
- organizace producentů
- lesnictví, horské oblasti a oblasti s přírodními omezeními
- iniciativa Leader, obnova vesnic a nezemědělské činnosti

(Baráková, 2010, Evropský parlament, 2014)

2.2 Dotační politika v rámci ČR

Zemědělské subjekty, ať už jednotliví zemědělství podnikatelé nebo zemědělské podniky, obhospodařují zhruba 54 % území naší republiky. Všechny tyto subjekty musí obstát ve své výrobní, ekonomické, ekologické, sociální a politické funkci. Do jaké míry budou dané funkce úspěšně zvládnuté, závisí nejen na aktivitě subjektu, ale i na mnoha okolnostech a míře podpory zvnějšku. Nápomocí a nástrojem dosažení stanoveného cíle jsou dotace (Kouřilová a kol., 2009)

2.2.1 Pojem dotace

Nástrojem pro rozdělování různě velkých částí národního důchodu v peněžním vyjádření, představuje z ekonomického hlediska státní rozpočet. Prostřednictvím státního rozpočtu dochází k přerozdělování zdrojů od subjektů, tvořících zdroje k těm, které zdroje netvoří, ale jsou součástí naší ekonomiky.

Z pohledu státu jsou **dotace** jedním z nepřímých nástrojů kontroly a vlivu státu na hospodaření územní samosprávy, protože ten, kdo finanční prostředky poskytuje, rovněž kontroluje jejich smluvené použití (Peková, 2008)

Zákon o rozpočtových pravidlech § 3, definuje **dotaci** jako: „peněžní prostředky státního rozpočtu, státních finančních aktiv nebo Národního fondu poskytnuté právnickým nebo fyzickým osobám na stanovený účel.“

Kouřilová (2009) uvádí **dotaci** jako peněžitý dar nebo daru podobná peněžitá úhrada ze strany státu nebo územněsprávního celku nějakému subjektu v zájmu snížení ceny určitého statku, jehož poskytování je ve veřejném zájmu. V některých případech je tato částka poskytována formou úhrady prokazatelné ztráty. Je-li dotace poskytována od soukromého subjektu, je poté užívána pod pojmem *charita*. Formám dotací, které jsou chápány jako opak daně, nebo ve formě snížené daně, se obecně nazývají daňové úlevy.

2.2.2 Příslušná legislativa

V České republice je základní právní normou upravující dotace **Zákon č. 218/2000 Sb. o rozpočtových pravidlech a o změně některých souvisejících zákonů**. Cíl poskytování dotací je vymezen v dotačním programu, jenž představuje cílový a systematický návrh alokace veřejných prostředků. Metodickým návodem k realizaci daného dotačního programu je určitý programový dokument, který kromě účelu, jenž poskytování dotací sleduje a opatření jejího dosažení, vymezuje i podmínky pro udělení dotací. (Boháčková, 2011)

Hlava III zákona č. 218/2008 Sb., o rozpočtových pravidlech uvádí, že poskytnutí dotace nebo návratné finanční výpomoci rozhoduje vždy poskytovatel na základě písemné žádosti potenciálního příjemce. Povinné údaje, které musí žádost obsahovat, stanovuje zákon. Pokud poskytovatel žádosti vyhoví, vydá o tom písemné rozhodnutí. Užití dotací musí být vždy prokazatelné a v souladu se stanovenými podmínkami jejich poskytnutí. Pokud není stanoveno jinak, není na tyto peněžní prostředky právní nárok. Tedy dotace může, ale také nemusí být poskytnuta. Peněžními prostředky státní pokladny jsou v tomto smyslu myšleny peněžní prostředky na výdajových účtech státního rozpočtu, na účtech finančních aktiv, na účtech ministerstva, finančních a celních úřadů, a rovněž na účtech Pozemkového fondu ČR, státních fondů a Národního fondu. Peněžní prostředky se vyplácejí prostřednictvím bankovního účtu, nebo pomocí oprávněné osoby rovněž na bankovní účet.

V případě, že se naplní stanovené důvody, může být poskytnutá dotace nebo návratná finanční výpomoc příjemci odňata. Řízení o odnětí peněžních prostředků může být zahájeno např. v případě, kdy dojde ke zjištění, že údaje, na jejichž základě byla dotace poskytnuta, byly neúplné nebo nepravdivé, či při zjištění skutečnosti, že poskytnutí dotace bylo v rozporu se zákonem, nebo v situaci, kdy příjemce není schopen dodržet včas účel.

Evidence příjemců

Příjemci dotací a návratných finančních výpomocí jsou řádně registrovaní v tzv. Informačním systému centrální evidence dotací z rozpočtu (IS CEDR). Tento systém slouží pro sledování a kontrolu dotací, jejichž zdrojem byl státní rozpočet ČR, nebo rozpočet Evropské unie. Spravuje jej Generální finanční ředitelství a finanční

úřady. CEDR je zpřístupněn i veřejnosti prostřednictvím internetových stránek a je pravidelně aktualizován. Údaje o příjemcích předává k zaevidování poskytovatel, který také zodpovídá za úplnost veškerých příslušných dokumentů.

2.2.3 Členění dotací

Dotace můžeme členit z několika hledisek. Peková (2008) rozlišuje dotace:

- podle účelovosti:
 - účelové dotace – u nichž je jejich použití přesně určeno, tzn. na konkrétní druhy potřeb, nejčastěji na financování preferovaných veřejných statků, které obce zabezpečují. Obvykle se poskytují ve vztahu na vymezený ukazatel. Jsou také přísně zúčtovatelné, tzn., musí být prokazatelné, jak byla dotace použita a případná nevyčerpaná částka musí být vrácena.
 - podmíněná dotace – je spolufinancována příjemcem dotace, nejčastěji to bývá stanovené %, případně absolutní výše
 - nepodmíněná dotace – je bez požadované finanční spoluúčasti, poskytovatel dotace se nezajímá, zda příjemce dotace přidá, nebo nepřidá další vlastní finanční prostředek
 - neúčelové dotace – tyto dotace nemají předem vymezený účel, ani podmínky. Vyhovují zvyšování rozhodovací pravomoci územní samosprávy, tedy příjemce může rozhodnout o tom, na co tyto finanční prostředky použije. V ČR je tato forma dotací neobvyklá, používá se častěji ve vyspělých zemích. Poskytují se v závislosti na souboru několika vymezených ukazatelů, kde největší důraz je kladen na počet obyvatel

Dotace účelové a neúčelové dále můžeme rozlišovat podle jejich

- charakteru použití:
 - běžné – neboli neinvestiční. Tyto dotace jsou poskytovány na financování provozních potřeb, které se pravidelně opakují (zdravotnictví, školství aj.)
 - kapitálové – rovněž je nazýváme jako investiční, jsou určeny k financování dlouhodobých investičních potřeb, jsou jednorázové a pravidelně se neopakují

Od vstupu ČR do EU můžeme dále dotace členit podle

- zdroje finančních prostředků
 - evropské – jsou částečně spolufinancované z rozpočtu Evropské unie a doplněny prostředky z rozpočtu ČR

- národní – tyto podpory jsou plně hrazeny ze státního rozpočtu nebo územní samosprávy ČR

Pro objektivní, spravedlivý distribuční systém dotací se kladou určité požadavky na kritéria. Podle Pekové (2011) by dotace měla:

- být snadno zjistitelná v daném čase v každé obci, regionu
- být objektivně vyjádřitelná v lehce měřitelných jednotkách
- zohledňovat objektivní změny v čase
- neměla by být závislá na cyklických změnách
- být spojena s co nejnižšími administrativními náklady

2.3 Zemědělství a zemědělské dotační tituly v rámci ČR

Zemědělská výroba, s níž úzce souvisí výroba potravinářská a krmivářská, je tradičním a důležitým odvětvím národního hospodářství, velmi často označovaným jako agrární sektor. Kromě své hlavní **produkční funkce** v oblasti živočišné a rostlinné má zemědělství v současnosti i **funkci mimoprodukční**, pod kterou spadá např. péče o krajinu a její efektivní využívání, udržování kvality životního prostředí, realizace zájmových činností a udržování národních tradic (např. pěstování chmele). (Peková, 2008)

Přelom v chápání více funkcí zemědělství nastal ve vyspělých zemích v devadesátých letech dvacátého století, ačkoliv tyto myšlenky byly v určité míře uplatňovány již dříve. Již tehdy si lidé začali uvědomovat negativní dopady zemědělské činnosti na životní prostředí a zdraví obyvatel a zajímali se o krajinu. Na velké dynamice tyto dopady nabírají v posledních letech v souvislosti s prováděnými výzkumy, které potvrzují obrovskou zátěž na životní prostředí, nadměrné vyčerpávání přírodních zdrojů a tedy jasnou neudržitelnost růstu v současné dimenzi. (Boháčková, Brožová, 2013)

Ministerstvo zemědělství (2009-2013) uvádí, že v současnosti zemědělské subjekty obhospodařují až 4 624 ha zemědělské půdy, což je v poměru s celkovou rozlohou ČR přibližně 54 %. Na 1 obyvatele ČR připadá cca 0,42 ha zemědělské půdy, z toho 0,30 ha orné půdy, což zhruba představuje evropský průměr. Více, než jednu třetinu půdního fondu ČR tvoří lesní pozemky. Od roku 1995 ubylo 15 tis. ha zemědělské půdy, oproti tomu, výměra lesní půdy zaznamenala nárůst o 16 tis. ha.

2.3.1 Specifický charakter podnikání v zemědělství

Zákon č. 252/1997 Sb., o zemědělství definuje **zemědělského podnikatele** jako fyzickou nebo právnickou osobu, která provozuje zemědělskou výrobu jako soustavou a samostatnou činnost vlastním jménem, na vlastní odpovědnost a za účelem dosažení zisku při splnění obecných podmínek. Fyzická osoba, provozující

drobné pěstitelské a chovatelské činnosti, nebo prodávající nezpracované rostlinné a živočišné výrobky, nepodléhá Evidenci zemědělského podnikatele. Ostatní FO nebo PO, kteří chtějí podnikat v zemědělství, jsou povinni se zaevidovat k příslušnému obecnímu úřadu s rozšířenou působností, který jej pak uvede do veřejné aplikace Evidence zemědělských podnikatelů, jehož správcem je Mze. Za rok 2013 bylo v rámci ČR zaevidováno **37.334** zemědělských podnikatelů, což za uplynulých 10 let odpovídá vzrůstajícímu trendu. (eagri, 2014)

Specifičnost agrárního sektoru oproti jiným sektorům národního hospodářství je širokou veřejností velmi často diskutovaným tématem, stejně jako otázka **opodstatněnosti zemědělských dotací**. V podstatě existují 2 názorové skupiny:

První z nich zastává názor, že podnikání v zemědělství se od ostatních druhů podnikání liší objektivně, sektor má svá specifika a na rozdíl od ostatních odvětví jsou produkty zemědělství pro lidstvo nezastupitelné. Tedy se jedná o sektor svým postavením i charakterem jedinečný a tato jedinečnost musí být zohledněna v politickém přístupu – tedy použití silných dotačních prostředků.

Druhá názorová skupina oponuje tím, že zemědělství jako druh činnosti sice své odlišnosti má, ale ne všechny jsou objektivní. Za pojmem specifika se často skrývá podnikatelská neschopnost a spoléhání se na finanční podpory ze strany státu. Podpora v podnikání si tedy nezaslouží tak výrazné finanční podpory a v tržní ekonomice by zemědělci měli být srovnatelní s jinými podnikatelskými subjekty. (Boháčková, Brožová, 2013)

Výrobní proces v zemědělství se skutečně odehrává v podmínkách, které nejsou typické pro ostatní sektory národní ekonomiky. Jednoznačně nejvýraznější odlišností je působení přírodních sil, jimiž jsou dle Boháčkové a Brožové (2013) tyto podmínky:

- klimatické (teplota, srážky, větrné podmínky...)
- půdní (typ půdy, obsah humusu v půdě)
- poloha obhospodařovaných pozemků (nadmořská výška, svažitost, přístupnost)
- velikost pozemku určeného charakterem místní podmínkami

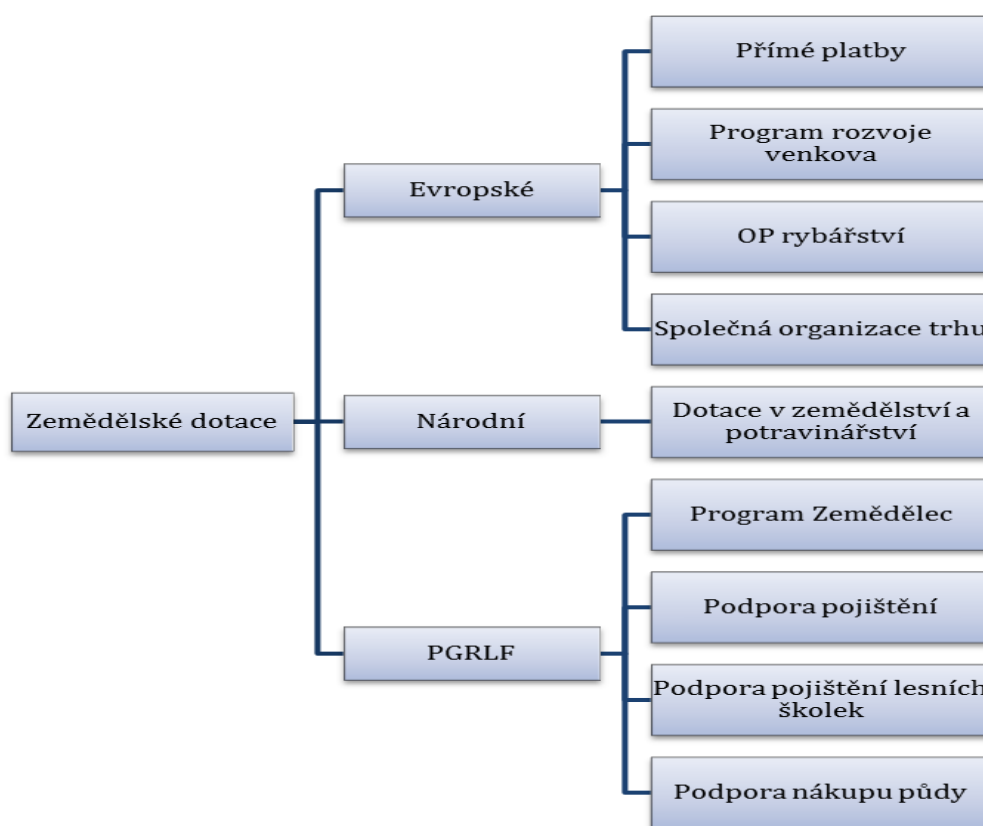
2.3.2 Struktura zemědělských dotací

Specifickou úpravu dotace v sektoru zemědělství zajišťuje **Zákon č. 252/1997 Sb., o zemědělství**, ve znění pozdějších předpisů, jehož účelem je vytvořit podmínky pro zajištění schopnosti českého zemědělství zabezpečit výživu obyvatel a potravinovou bezpečnost. Dále se tento zákon zaměřuje na vytvoření předpokladů pro podporu mimoprodukčních funkcí zemědělství a provádění společné zemědělské politiky a politiky rozvoje venkova EU. (Boháčková, 2011)

Ministerstvo zemědělství ČR dále každoročně vydává závazný dokument, tzv. **Zásady pro poskytování dotací** pro určitý rok a to na základě §2 a §2d zákona č. 252/1997 Sb., o zemědělství.

Zemědělství podnikatelé mohou v rámci své činnosti využívat celou řadu podpor v různých podobách. V zemědělství ČR se uplatňují podpůrné systémy odpovídající politice podpor v rámci SZP EU. Dotační zdroje lze v ČR rozdělit na dvě základní skupiny. Podle pramene finančního zdroje rozlišujeme evropské dotační programy, které jsou většinou částečně kofinancovány ze státního rozpočtu ČR a národní dotační programy, financované čistě z rozpočtu ČR. Pro lepší přehlednost jej uvádím v následujícím schématu. Jednotlivé dotační tituly budou poté následně stručně analyzovány v následující kapitole této práce.

Obr. 1 Členění dotačních nástrojů



Zdroj: eagri, 2014, vlastní zpracování

2.3.3 Přímé platby

Přímé platby jsou základní a z hlediska objemu finančních prostředků **největší podporou**, kterou zemědělci mohou získat. Splní-li požadované podmínky, mají na ně automatický nárok. Přímé platby patří ve skupině příjmových podpor k nejvýraznějším, ale také k nejvíce diskutovaným, a to co do (ne)opodstatněnosti

jejich existence, výše, ve kterých jsou poskytovány a dále je kritizován přístup k jejich poskytování ve starých a nových členských zemích. (Baráková, 2010)

Podmínky poskytování přímých plateb upravuje Zákon č. 252/1997 Sb., o zemědělství, ve znění pozdějších předpisů. Přímé platby jsou součástí tzv. **Jednotné žádosti** (JŽ), v rámci které může žadatel žádat o poskytnutí několika dotací současně. **Období pro podání JŽ** je každý kalendářní rok stanoveno od 7. dubna do 15. května. (szif, 2013)

Každý žadatel o platby v rámci JŽ musí na formuláři JŽ vykázat veškerou zemědělskou půdu, kterou má k dispozici, tedy i tu, kterou zemědělsky neobdělává a na kterou se dotace nevztahuje, jinak se vystavuje riziku udělení sankce. Povinností každého žadatele o přímé platby, je registrovat se do **evidence využití půdy**, která vyvstala na základě § 3a zákona č.252/1997 Sb., o zemědělství. Touto evidencí se stal geografický informační systém **LPIS**, jehož hlavním účelem je především ověřování údajů v žádostech o národní i evropské dotace, jejichž poskytnutí se váže na zemědělskou půdu. (Příručka pro žadatele, 2014; eagri, 2014)

Žadatel má několik možností jak podávat žádost o přímou platbu:

- Osobně na příslušném Oddělení příjmu žádosti a LPIS (OPŽL). Příslušné místo OPŽL je pro FO bydliště a pro PO její sídlo.
- Poštou na příslušné OPŽL
- Elektronicky, prostřednictvím:
 - Portálu farmáře SZIF
 - datové schránky
 - e-podatelný SZIF (s elektronickým podpisem žadatele)

V ČR jsou od roku 2009 prováděny tzv. **Kontroly podmíněnosti** (Cross Compliance). Tyto podmínky se týkají přímých podpor a dalších vybraných dotací v plnění standardů udržování půdy v dobrém zemědělském a environmentálním stavu, dodržování povinných požadavků v oblasti životního prostředí zdraví rostlin, zvířat a dalších požadavků v rámci agroenvironmentálních opatření. V případě porušení těchto podmínek, bude žadateli vyplacena dotace nižší nebo v krajním případě bude žádost o dotaci zamítnuta. Kontrolu podmíněnosti provádí místně příslušné dozorové orgány SZIF. (eagri, 2014)

V rámci Jednotné žádosti lze v roce 2014 žádat o tyto podpory:

Obr. 2 Příímé platby v roce 2014

P.č.	Dotační titul
1.	Jednotná platba na plochu (SAPS)
2.	Přechodné vnitrostátní podpory (PVP)
3.	Platba v méně příznivých oblastí (LFA)
4.	Platba v oblastech Natura 2000 na zemědělské půdě
5.	Oddělená platba na cukr (SSP)
6.	Oddělená platba na rajčata (STP)
7.	Zvláštní podpora na krávy chované v systému s tržní produkcí mléka (Dojnice)
8.	Zvláštní podpora na tele masného typu
9.	Zvláštní podpora na bahnice, popř. kozy, pasené na travních porostech
10.	Zvláštní podpora na brambory pro výrobu škrobu
11.	Zvláštní podpora na chmel

Zdroj: Příručka pro žadatele (2014)

1. Jednotná platba na plochu (SAPS)

Hlavním cílem této podpory je zajistit zemědělcům stabilnější příjmy. Zemědělci se mohou sami rozhodnout, jaké plodiny chtějí produkovat a přitom jim bude garantována stejná výše podpory, bez ohledu na to, co produkují. V důsledku toho, se poté mohou snadno přizpůsobit požadavkům poptávky. Režim jednotné platby na plochu představuje zjednodušený systém vyplácení plateb zemědělcům. Příímé platby se vypočítávají z celkové výměry zemědělské půdy bez ohledu na výši produkce. (Baráková, 2010)

Žadatelem o platbu SAPS může být fyzická nebo právnická osoba obhospodařující zemědělskou půdu vedenou na její jméno v LPIS, která podá SZIF na jejím vydaném formuláři žádost o platbu. Schválené žádosti jsou poté pro-

pláceny dvoufázově v období od 1. prosince 2014 do 30. června 2015 (Příručka pro žadatele, 2014)

Základní podmínkou pro obdržení podpory je minimální výměra nejméně 1 ha zemědělské půdy celkově. Zemědělská půda, na kterou je požadováno poskytnutí finanční podpory, musí být na žadatele vedena v LPIS nejméně od data podání žádosti do 31. 8. kalendářního roku, ve kterém žádá o podporu a po celé období, po které je na žadatele vedena v LPIS, musí být zemědělsky obhospodařována, a to plně v souladu s dobrými zemědělskými a environmentálními podmínkami, kterými jsou např.: nenarušování původní krajiny (respektování původních vodních toků), specifické podmínky pro pěstování plodin a jejich chemické hnojení aj. (Baráková, 2010; Příručka pro žadatele, 2014)

Souběžně se SAPS bylo novým členským zemím vyjednána možnost dorovnávat přímé podpory z vlastních národních zdrojů (národní doplňkové platby k přímým platbám Top-Up).

Pro většinu podporovaných komodit v ČR bylo stanoveno pro rok 2010 v rámci plateb Top-Up dorovnávat do 30 % unijních sazeb a v roce 2011 do 20 %. V roce 2012 v rámci postupného zvyšování přímých plateb mohly být v ČR dorovnány přímé platby formou Top-Up pouze jen do výše 10 %. Tím se příjemce plateb Top-Up dostal na úroveň 100 % původních členských států E15 (Zpráva o stavu zemědělství ČR, 2012)

2. Přechodné vnitrostátní podpory (PVP)

Přechodné vnitrostátní podpory **nahrazují** Národní doplňkové platby (TOP-UP), které byly propláceny v přechozích letech 2007-2012. Žádost o dotaci se podává jednou za rok prostřednictvím Jednotné žádosti. PVP se poskytují k Jednotné platbě na plochu (SAPS) a jsou **upraveny nařízením vlády č. 112/2008 Sb.**

Platba PVP je v roce 2014 poskytována v následujících oblastech:

- platba na zemědělskou půdu
- platba na přežvýkavce
- platba na chov ovcí a koz
- platba na chov krav bez tržní produkce mléka
- platba na chmel
- platba na brambory pro výrobu škrobu

Žadatel je shodný s žadatelem o platbu SAPS, stejně tak jako všeobecné podmínky. Nejdůležitější podmínkou je předchozí poskytnutí platby SAPS. Nebude-li žadateli přiznána platba SAPS, nemá nárok ani na platbu PVP. Bude-li celková částka plateb, která má být žadateli na základě jeho žádosti poskytnuta nižší než 500 Kč, SZIF platbu tomuto žadateli zamítne. (Příručka pro žadatele, 2014)

3. **Platba v méně příznivých oblastech (LFA)**

Podpora LFA je poskytována pouze na travní porosty s cílem ochrany životního prostředí, zajištění odpovídajících příjmů a zvýšení konkurenceschopnosti zemědělců, kteří hospodaří v oblastech splňující kritéria méně příznivých oblastí, tj. zejména horské a podhorské oblasti. Důležitou podmínkou je dodržení intenzity chovu hospodářských zvířat v daném poměru (počet zvířat/ha) v kontrolním období od 1. června do 31. srpna daného roku.

4. **Natura 2000 na zemědělské půdě**

Platba natura se poskytuje na travní porosty, které se nacházejí na území tzv. „ptačích oblastí“ a „evropsky významných lokalit“. Další podmínky se týkají množství povoleného množství dusíku dodaného pastvou nebo pobytem hospodářských zvířat, a to v průměru do 30 kg dusíku/ha pastviny. Přesný výpočet uvádí vyhláška č. 274/1998 Sb., o skladování a způsobu používání hnojiv. (Příručka pro žadatele, 2014)

5. **Oddělená platba na cukr (SSP)**

Žadatel musel uzavřít pro hospodářský rok 2005/2006 smlouvu na dodávku určité cukrové řepy s tuzemským výrobcem cukru, který byl v tomto hospodářském roce držitelem individuální produkční kvóty na daný cukr (kvóta A či kvóta B). Ačkoliv pro přiznání této platby nemusí být žadatel současně pěstitelem cukrové řepy.

6. **Oddělená platba na rajčata (STP)**

Žadatel o platbu STP musel uzavřít pro hospodářský rok 2006/2007 smlouvu na dodávku rajčat s organizací producentů ovoce a zeleniny, která sídlí na území ČR. Stejně jako u předchozí platby, nemusí být žadatel povinován být současně i pěstitelem rajčat

Společné podmínky pro SSP a STP:

Platí zde stejné podmínky o tom, že žadatel je FO nebo PO, který obhospodaruje zemědělskou půdu, uvedenou v LPIS, o minimální výměře 1 ha. Vyplacení plateb SSP a STP je podmíněno, současným přiznáním SAPS za rok 2014.

7. **Zvláštní podpora na krávy chované v systému s tržní produkcí mléka (Dojnice)**

Žadatelem je FO nebo PO, která je chovatelem krav s tržní produkcí mléka tzv. dojnice na hospodářství, které je registrované v ústřední evidenci, vedené podle plemenářského zákona k 31. březnu daného roku, kdy je požadována platba. Ačkoliv žadatel nežadá platbu na plochu, nese povinnost užívanou půdu vykázat.

8. Zvláštní podpora na tele masného typu

Žadatelem je FO nebo PO, která na registrovaném hospodářství vykázala narození telete masného typu a to v období od 1. dubna předchozího roku do 31. března příslušného kalendářního roku. Hlavní podmínkou pro poskytnutí platby je skutečnost, že matka telete, na které se podává žádost, nesmí být dojnice, tedy s žádnou produkcí mléka.

9. Zvláštní podpora na bahnice, popř. kozy, pasené na travních porostech

Žadatelem je FO nebo PO, která chová a pase bahnice, popřípadě kozy na travních porostech, které jsou evidované na žadatele v LPIS v období nejméně od 15. května do 11. září daného roku na registrované hospodářství v ústřední evidenci.

10. Zvláštní podpora na brambory pro výrobu škrobu

Žadatelem je FO nebo PO, obhospodařující evidovanou zemědělskou půdu nejméně od data podání žádosti do 31. října kalendářního roku, ve kterém žádá o podporu. Tyto pozemky musí být evidovány jako **orná půda**. Minimální výměra pro poskytnutí platby je 1 ha orné půdy, na které jsou pěstovány brambory. Po celé období musí být tato orná půda zemědělsky obhospodařována podle podmínek pěstování brambor pro výrobu škrobu

11. Zvláštní podpora na chmel

Žadatelem je FO nebo PO, která obhospodařuje evidovanou půdu a to nejméně od data podání žádosti do 31. prosince příslušného kalendářního roku, ve kterém žádá o platbu. Tyto pozemky musí být evidovány jako „chmelnice“. Další podmínkou je nutnost pěstování některé z předepsaných odrůd chmele. Obdobně jako u předchozích plateb je nezbytnou podmínkou minimální výměra chmelnice 1 ha a po celou dobu musí být chmelnice zemědělsky obdělávaná dle podmínek Cross Compliance.

(Příručka pro žadatele, 2014)

2.3.4 Program rozvoje venkova 2007-2013

Program rozvoje venkova ČR (PRV) připravuje Ministerstvo zemědělství ČR ve spolupráci se subjekty, pro poskytování dotací ze zemědělství a rozvoj venkova. Dotace z PRV jsou spolufinancovány z Evropského zemědělského fondu pro rozvoj venkova (EAFRD) a ze státního rozpočtu. Cílem tohoto programu je rozvoj venkovského prostoru formou trvale udržitelného rozvoje, zlepšení stavu životního prostředí a snížení negativních vlivů na zemědělské hospodaření, zvýšení konkurenceschopnosti zemědělství, lesnictví a potravinářství. PRV rovněž podporuje rozšiřování a rozčlenění ekonomických aktivit na venkově s cílem rozvíjet podnikání, vytvářet nová pracovní místa a snížit zde míru nezaměstnanosti. (Baráková, 2010)

PRV provádí strategii rozvoje venkova prostřednictvím souboru opatření rozdělených do skupin podle os I-IV, přičemž zaměření jednotlivých os je následující:

- **Osa I:** Zlepšení konkurence schopnosti zemědělství, potravinářství a lesnictví
 - Opatření zaměřená na restrukturalizaci a rozvoj fyzického kapitálu a podporu inovací
 - Opatření přechodná pro ČR a ostatní nové členské státy EU
 - Opatření zaměřená na podporu vědomostí a zdokonalování lidského potenciálu
- **Osa II:** Zvýšení biologické rozmanitosti, ochrana vody, půdy a zmírnění klimatických změn
 - Opatření zaměřená na udržitelné využívání zemědělské půdy
 - Opatření zaměřená na udržitelné využívání lesní půdy
- **Osa III:** Zkvalitnění života ve venkovských oblastech a diverzifikaci hospodářství venkova
 - Opatření k diverzifikaci hospodářství venkova
 - Opatření ke zlepšení kvality života ve venkovských oblastech
 - Opatření týkající se vzdělávání a informování hospodářských subjektů
- **Osa IV:** Zaměření na pomoc místním obyvatelům venkovských mikroregionů, vypracování vlastní strategie rozvoje území, ve kterém žijí a podpořit projekty pro jeho rozvoj metodou – LEADER
 - Místní akční skupina
 - Realizace místní rozvojové strategie

Základní informace získá potenciální zájemce v tzv. **Programovém dokumentu**, kde jsou v základní úpravě zachycena jednotlivá opatření PRV, podmínky dotace, okruh možných příjemců, způsobilé výdaje aj. Jestliže si zájemce v tomto dokumentu našel požadovanou oblast podpory, následuje důkladné prostudování **Pravidel**, kterými se stanovují podmínky pro poskytování dotace na projekty PRV pro konkrétní opatření. Každé z opatření má svá vlastní Pravidla, jež se skládají z Obecných a Specifických podmínek.

Další fází je sledování vyhlášení Výzvy o příjmu žádostí a příprava projektu. Vyhotovená žádost a příslušná projektová či jiná dokumentace stanovená Pravidly, musí být odevzdána do stanoveného termínu trvání příslušného kola příjmu žádostí na regionální pobočku SZIF. Stejně tak se sem mohou zájemci obrátit v případě nejasností či dotazu k dané dokumentaci. (eagri, 2014)

2.3.5 Společné organizace trhu

Cílem společné organizace trhu (SOT) je regulace nabídky výrobků tak, aby nedocházelo k jejímu kolísání. S regulací nabídky souvisí ustálení cen, které jsou vypláceny zemědělským výrobcům a také cen, které platí zpracovatel nebo konečný spotřebitel za nákup těchto výrobků. SOT provádí EU u některých prvovýrobků a vý-

robků po prvním zpracování, u nichž stanovuje závazné podmínky výroby a prodeje. Za tímto cílem jsou zavedeny např.:

- produkční kvóty
- intervenční nákupy
- kvóty pro vývoz a dovoz ze třetích zemí
- exportní záruky
- soukromé skladování

SOT stanovuje **Nařízení Rady (ES) č. 1234/2007**, které dále upravuje i zvláštní ustanovení pro některé zemědělské produkty. Dále jsou to **Nařízení Komise (EU) č. 1272/2009**, **Prováděcí nařízení Komise (EU) č. 282/2012** a **Nařízení Vlády ČR č. 180/2004 Sb.** Nestanoví-li právní předpisy jinak, správcem SOT je rovněž SZIF. Následující tabulka zahrnuje přehled kultur, na které se vztahuje SOT při splnění specifických podmínek. (European union, 2011)

Tab. 2 Přehled plateb SOT

Společná organizace trhu	Rostlinná výroba:	Obiloviny, Cukr, Ovoce a zelenina, Vínno/Vinice, Len a konopí, Řepka olejná
	Živočišná výroba:	Veřce a drůbeží maso, Skopové a kozí maso, Hovězí a telecí maso, Vepřové maso, Včelařství, Mléko

Zdroj: szif (2014)

2.3.6 Národní dotace

Z výhradně národních zdrojů, jejichž výše se každoročně odvíjí od schváleného státního rozpočtu, přispívá Česká republika prostřednictvím řady dotačních programů k udržování výrobního potenciálu zemědělství a jeho podílu na rozvoji venkova. Národní podpory jsou sestavovány a implementovány vládou v souladu se zásadami společného trhu EU. Jejich konečná podoba musí být Evropskou komisí schválena. Konkrétní dotační tituly jsou každoročně upravovány a jejich cílem je zejména podpořit produkci, která není podporována ze strany EU. V současnosti se klade velký důraz na prvky tzv. agroenvironmentálního charakteru. (eagri, 2014)

Právní normou pro národní dotace jsou tzv. **Zásady**, které stanovují podmínky pro poskytování dotací pro daný rok na základě **§ 2 a § 2d zákona č. 252/1997 Sb., o zemědělství**, ve znění pozdějších předpisů. Tyto zásady jsou každoročně vydávány Ministerstvem zemědělství ČR. Veškerou administrativní činností ohledně žádostí o národní dotace byl rovněž pověřen Státní zemědělský intervenční fond. (eagri, 2014)

Kromě specifických podmínek jednotlivých dotačních programů musí žadatel, podle Zásad, splňovat i **obecné podmínky**, z nichž uvádím jen nejpodstatnější:

- žadatel musí být fyzickou nebo právnickou osobou, která má trvalý pobyt (sídlo) na území České republiky, stejně jako pozemek, na který je požadována dotace.
- žadatelem národní dotace nemůže být subjekt, který již na daný účel obdržel úvěr s podporou PGRLF, nebo se kterým bylo zahájeno insolvenční řízení podle zákona č. 182/2006 Sb. o úpadku.

Národní dotace se administrativně člení do 3 směrů, a to: Dotace v zemědělství a potravinářství, Dotace ve vodním hospodářství a Dotace v lesním hospodářství a rybářství. S ohledem na zaměření praktické části této práce, následně uvedu výpis možných plateb pouze z oblasti: Dotace v zemědělství a potravinářství.

V roce 2014 bylo možné žádat následující národní dotace:

Tab. 3 Dotace v zemědělství a potravinářství

Kód programu	Dotační programy
I.D.	Podpora včelařství
1.I.	Podpora vybudování kapkové závlahy v ovocných sadech, chmelnicích, vinicích a ve školkách
1. R.	Podpora restrukturalizace ovocných sadů
2.A.	Udržování a zlepšování genetického potenciálu vyjmenovaných hospodářských zvířat
3.	Podpora ozdravování polních a speciálních plodin
8.	Nákazový fond
IBR 8.E	Národní ozdravovací program od infekční rinotracheitidy skotu
8.F	Podpora vybraných činností zaměřených na ozdravení chovů prasat a drůbeže
9.	Poradenství a vzdělávání
9. F	Podpora poradenství v zemědělství
9. H	Podpora marketingu a propagace na vybraných mezinárodních veletrzích a výstavách v zahraničí
9. I.	Podpora zlepšování praktické výuky v produkčním rybářství
10. E.	Podpora technologických platforem v působnosti rezortu MZe
13	Podpora zpracování zemědělských produktů a zvyšování konkurenceschopnosti potravinářského průmyslu
15	Podpora mimoprodukčních funkcí rybníků (15)

Zdroj: Praktická příručka (2014)

2.3.7 Podpurný a garanční rolnický a lesnický fond, a.s.

PGRLF je akciová společnost, ve které je jediným vlastníkem Ministerstvo zemědělství ČR. Hlavním úkolem PGRLF je zajišťování převodu dotačních prostředků ze státního rozpočtu a vlastních zdrojů a jejich následné přeměrování ke konkrétnímu podnikatelskému subjektu. Prostřednictvím PGRLF se pravidelně vyhláší dotační programy, které dorovnávají nedostatek vlastních finančních prostředků. Dotované zdroje mohou sloužit k pokrytí běžného provozu, k financování investic nebo k pokrytí části úroků z poskytovaných úvěrů. PGRLF poskytuje podporu podnikatelům v oblasti zemědělství, lesnictví, vodního hospodářství a zpracovatelského průmyslu a také obcím. Za rok 2013 bylo prostřednictvím Fondu přijato **3.182** žádostí a následně celkově vyplaceno **616 mil. Kč**.

Obecné podmínky jsou zaneseny v tzv. **Pokynech** pro poskytování podpor Podpurným a garančním rolnickým a lesnickým fondem, a.s. Žádosti jsou přijímány prostřednictvím pracovišť SZIF, MZe nebo přímo PGRLF, a.s. (Peková, 2012; pgrlf, 2014)

- **Program Zemědělec**

Cílem programu je vytvořit předpoklady pro rozvoj zemědělských subjektů, kdy příjemce podpory investuje zejména do strojního zařízení, vybavení nebo technologických celků. Podporovaná investice musí sloužit ke snížení výrobních nákladů, modernizaci nebo zlepšení jakosti. Tento program je určen zemědělským podnikatelům, kteří se zabývají zemědělskou prvovýrobou a v roce podání žádost nedovršili 40 let života = „mladý zemědělec“. Dotace je poskytnuta formou odpuštění úroků z úvěru. Žádosti je možné podávat od 3.2. – 30.9. 2014.

- **Podpora pojištění**

Účelem podpory je zpřístupnění pojistné ochrany širokému okruhu zemědělských podnikatelů a tím dosažení vyšší zajištění podnikatelských aktivit proti nepředvídatelným škodám. Předmětem podpory je úhrada až do 50 % části nákladů prokazatelně vynaložených na platbu pojistného u pojištěných plodin a hospodářských zvířat. Příjem žádosti je zahájen 1. 3. – 1. 10. 2014. Konkrétní částka bude stanovena a proplacena vždy na základě potvrzení od pojišťovny.

- **Podpora pojištění lesních školek**

Cílem podpory je zpřístupnění pojistné ochrany sadebního materiálu lesních dřevin ve školkách s produkcí sadebního materiálu lesních dřevin. Předmětem podpory je rovněž úhrada části nákladů prokazatelně vynaložených na platbu pojistného sadebního materiálu lesních dřevin pěstovaného ve školkách s produkcí sadebního materiálu lesních dřevin. Výše podpory dosahuje až 30 % prokazatelných uhrazených nákladů na pojištění. Příjem žádostí bude probíhat v rozmezí 1. 8. – 1. 11. 2014.

- **Podpora nákupu půdy**

Cílem programu je zpřístupnění pořízení zemědělské půdy zemědělským prvovýrobcům. Podporou je poskytnutí dotace na snížení úrokového zatížení úvěrů na nákup zemědělské půdy, která nepatří do vlastnictví státu. Žadatel se zavazuje k hospodaření na tomto pozemku po dobu minimálně 5-ti let. Výše podporovaného úvěru musí být v rozmezí 100 tis - 10 mil. Kč.

(pgrlf, 2014)

2.3.8 Státní zemědělský intervenční fond

(SZIF) je právnická osoba, jejíž činnost upravuje zvláštní **Zákon č. 256/2000 Sb., o Státním zemědělském intervenčním fondu** a jiná nařízení vlády. SZIF je akreditovanou platební agenturou, která od roku 2004 zprostředkovává finanční podpory, poskytnuté z fondů EU a národní doplňkové platby z prostředků státního rozpočtu. Dále provádí intervenční nákupy a zajišťuje skladování zemědělských výrobků a potravin. Poskytuje subvence (účelové dotace) při vývozu zemědělských výrobků a potravin, rozhoduje o poskytnutí licence při dovozu a vývozu zemědělských výrobků a potravin aj. Jeho správcem je Ministerstvo zemědělství ČR. Použití fondu se řídí nařízeními EU a vlády ČR k provádění SZP.

Rozhodující podíl příjmů tvoří v posledních letech finanční prostředky z EU. Například v roce 2009 z celkových příjmů ve výši 42,6 mld. Kč tvořil **62,5 % příjmy z EU a 37,5 % dotace ze SR**, zejména kapitoly MZe. Rozhodující zdroje fondu plynou na společnou zemědělskou politiku, na dotace zemědělským subjektům a do lesnictví. SZIF rovněž kontroluje i oprávněnost poskytnutí finančních prostředků těmto zemědělským subjektům. Další použití je na financování Programu rozvoje venkova v rámci SZP, na propagaci ekologického zemědělství a další programy.

SZIF administruje a kontroluje platby

- Evropského zemědělského záručního fondu
- Evropského zemědělského fondu pro rozvoj venkova
- Evropského rybářského fondu

Se SZIF je v úzké spolupráci Ministerstvo zemědělství ČR. Komunikaci s veřejností a poskytování služeb zemědělcům zprostředkovává pro MZe právě SZIF prostřednictvím sedmi regionálních odborů. (Peková a kol., 2012; szif, 2014)

Následující tabulka zobrazuje stručný výběr objemu finančních prostředků poskytnutých do zemědělství prostřednictvím SZIF v předcházejících období roku 2011 a roku 2012. Hodnoty v tabulce jsou vyjádřeny v milionech Kč.

Tab. 4 Výdaje do Zemědělství

Podpory	2011			2012		
	ČR	EU	Celkem	ČR	EU	Celkem
Přímé platby	1 339	18 386	19 725	575	20 878	21 453
z toho SAPS	0	16 496	16 496	0	18 998	18 998
z toho Národní doplňkové podpory	1 284	0	1 284	500	0	500
PRV 2007-2013	3 141	11 123	14 264	2 663	9 333	11 996
OP Rybářství	54	163	218	32	97	129
PGRLF	970	0	970	1 074	0	1 074
SOT	119	329	447	118	305	423
Celkem	12 305	30 001	42 306	11 236	30 613	41 850

Zdroj: Zpráva o stavu zemědělství ČR (2013)

Největší podíl podpor v roce 2012 i v roce 2013 připadá na přímé platby.

Přímé platby patří k nejvýznamnější kategorii podpor, které jsou poskytovány českému zemědělství po vstupu ČR do EU. Z přímých plateb je to podpora SAPS (jednotná platba na plochu), která je hlavní přímou platbou, o kterou může být žádáno osobou, obhospodařující zemědělskou půdu.

Na rok 2012 byl celkový příjem plateb ze zdrojů EU pro ČR v rámci SAPS určen částkou 18 998,27 mil Kč a platbu na hektar zemědělské půdy 5 387,30 Kč. Celkem bylo na SZIF na tuto podporu podáno 27 628 žádostí na výměru 3 526,5 tis ha zemědělské půdy. Zálohy na přímé platby na plochu dostali zemědělci ve dvou fázích (16. 10. zálohu a od 3. 12. 2012 doplatek). (Zpráva o stavu zemědělství ČR, 2013)

2.4 Účtování o dotaci v ČR

Základní úlohou účetnictví, je systematicky zaznamenávat a uspořádat informace o procesech probíhajících v účetní jednotce s cílem postihnout výsledek jeho činnosti za sledované období a celkovou finanční situaci, jako důsledek těchto procesů.

Podnikatelskou činnost fyzické osoby lze evidovat dvojím způsobem, a to buď formou Daňové evidence, nebo vedením Účetnictví. V případě, že fyzická osoba, která dosahuje příjmů z podnikání a jiné samostatné výdělečné činnosti nemá zákonnou povinnost vést účetnictví nebo se k tomu dobrovolně nerozhodla, vede daňovou evidenci. Fyzická osoba vede účetnictví povinně, splní-li následující podmínky:

- je zapsaná v Obchodním rejstříku
- její obrat za předcházející kalendářní rok přesál částku 25 mil Kč.
- dobrovolně se rozhodla vést účetnictví
- je účastníkem sdružení bez právní subjektivity a alespoň jeden z účastníků tohoto sdružení je účetní jednotkou

(Štohl, 2013)

Účetnictví podnikatelských subjektů v České republice je upraveno souborem předpisů, které jsou na úrovni zákonů a norem. Souhrn těchto norem vytvářejí účetní systém. Základním předpisem účetního systému v rámci ČR je **Zákon č. 563/1991 Sb., o účetnictví** a v některých případech také obchodní zákoník. Dále existuje celá řada zákonů a norem, které jsou pro správné vedení účetnictví rovněž nezbytné. Jsou jimi např. Zákon o daních z příjmů, Zákon o cenných papírech, Zákon o podnikání na kapitálovém trhu aj.

Z tzv. prováděcích předpisů k účetnictví jsou neopomenutelné zejména vyhlášky vydávané Ministerstvem financí podle §37b zákona o č. 563/1991 Sb., účetnictví, ve znění pozdějších předpisů a dále České účetní standardy, které upravují používání účetních metod a postupů účtování. (Ryneš 2014)

Dotace

Z hlediska účetního, charakterizujeme dotaci jako bezúplatné plnění, a to buď přímo nebo pomocí mezičlánku, které je poskytované z veřejných rozpočtů. Za dotaci považujeme rovněž i prominutí části poplatků. Dotací rozumíme dále i úhradu úroků nezahrnovaných do pořizovací ceny dlouhodobého majetku a technického zhodnocení.

V účetních evidencích pak zaznamenáváme a zpracováváme data, která se týkají:

- evidence agendy dotací
- podkladů k jejich řízení
- kontroly sledovaných kritérií (např. dodržení limitů)
- podkladů pro hodnocení vlivu dotací na výsledek hospodaření

(Ryneš, 2013)

2.4.1 Určení okamžiku rozhodného pro účtování

Podání žádosti o dotaci a její schvalování až do okamžiku finančního vypořádání může procházet řadou konkrétních kroků a může být doloženou nejrůznějšími typy rozhodnutí, dokumentů a smluv. Tento proces, jeho kroky a dokumentace závisí od typu dotace, jejího poskytovatele a příjemce dotace. Tyto skutečnosti nejsou jednou pro vždy dané, stále se vyvíjejí a mění a není možné provést jejich úplný výčet. (Müllerová, Mejzlík, 2010)

- **Vznik pohledávky z titulu nároku na dotaci**

Pro účely dodržení věrného a poctivého zobrazení při vykázání dotace jsou rozhodující dvě skutečnosti:

- Dotace se vykazují takovým způsobem, aby byl dodržen **akruální princip** jejího vykázání (věcná a časová souměřitelnost nákladů a výnosů, související s danou dotací). Tak se zabrání zkreslení výsledku hospodaření vykázáním nákladu v jiném období, než ve kterém by byla vykázána dotace tohoto nákladu. (Müllerová, Mejzlík, 2010)
Avšak §3 odst. 1 zákona č. 563/1991 Sb. o účetnictví stanovuje, že pokud ÚJ nemůže tuto zásadu dodržet, může účtovat i v ÚO, v němž byly zjištěny uvedené skutečnosti.
- Pro vykázání dotace není důležité, kdy byla finančně vypořádána (skutečné přijetí na bankovní účet), ale rozhodující je **okamžik**, ve kterém se proces jejího schvalování dostane do takové fáze, kdy je její poskytnutí **nepochybné**. ÚJ je povinna v každém samostatném případě posoudit všechny okolnosti jejího schvalování a poskytnutí, na základě všech dostupných dokumentů, které se jí týkají a určit, do jakého období přijetí dotace věcně spadá a zda a kdy vznikl nezpochybnitelný nárok na přijetí dotace. Tento pojem však není žádnou právní normou definovaný a proto je třeba vždy vycházet z konkrétní situace. Má-li ÚJ relativní jistotu, že dotaci dostane a zná její přesnou výši, měla by účtovat ještě před přijetím dotace v tom období, kdy vznikly náklady nebo byl pořízen DHM, o pohledávce na dotaci. Současně pak může zúčtovat ve stejném ÚO čerpání dotace, snížení PC u DHM a účetní i daňové odpisy ze snížené PC o dotaci. (Müllerová, 2011; Müllerová, Mejzlík, 2010)

V okamžiku **vzniku nároku** na přijetí dotace vykáže ÚJ pohledávku za poskytovatelem dotace z titulu nároku na její přijetí. Okamžik skutečného finančního vypořádání, jak již bylo uvedeno, není vůbec důležité.

Pokud následně po vykázání pohledávky z titulu nároku na přijetí dotace nastane situace, že původní přislíbená částka nebude finančně vypořádána, popř. bude vypořádána částka nižší, než původní, pak ÚJ upraví účtování o dotaci v období, ve kterém se tato skutečnost stala jistou (stejným principem se postupuje v případě vzniku závazku částečného či úplného vrácení dotace). Taková operace se považuje za nový účetní případ a účtujeme ji jako **snížení pohledávky**.

Jestliže byla dotace zaúčtována jako položka snižující PC dl. majetku, pak se změna původní výše dotace projeví také úpravou výše PC tohoto dl. majetku a to v ÚO, ve kterém ke změně původní výše došlo. (Müllerová, Mejzlík, 2010)

- **Příslib o získání**

Pro získání dotace je obvykle nutné podat žádost, která je základem pro vydání příslibu jejího poskytnutí. Tento příslib však nemusí znamenat definitivní schválení žádosti o dotaci, a proto **nelze na jeho základě účtovat**. Žádost a případný příslib jsou podávány často v době, kdy je dotační titul teprve plánován, nebo není ukončen, takže není známá skutečná výše nákladů (výdajů), na nichž je výše dotace závislá. Je nutné zdůraznit, že mezi výši přislíbené dotace a schválenou částkou může být rozdíl. (Müllerová, Mejzlík, 2010)

- **Poskytování na základě Rozhodnutí**

V případech, u kterých je dotace vyplácena a poskytována již na základě Rozhodnutí (jsou to dotace, podmíněné splněním věcných podmínek, např. vlastnění určité výměry zemědělské plochy) a samostatně se již neschvaluje žádost o platbu, se účtuje v okamžiku vydání tohoto rozhodnutí. (Ryneš, 2014; Kouřilová a kol., 2009)

- **Odpuštění závazku**

Dotace poskytnuté v rámci odpuštění závazku, se účtují v okamžiku nabytí právní moci rozhodnutí o zániku těchto závazků. (Ryneš, 2014; Kouřilová a kol., 2009)

- **Vrácení dotace**

Pokud ÚJ nesplní nebo poruší podmínky poskytnutí dotace takovým způsobem, že jí vznikne povinnost zcela nebo částečně dotaci vrátit, pak vykáže k datu, kdy vznik této povinnosti zjistila, závazek z titulu povinnosti dotaci vrátit. Taková operace se tedy považuje za nový účetní případ a minulé ÚO se neopravuje (jedná-li se o dvě účetní období), její dopad je vykázán ve výsledku hospodaření toho období, kdy ke zjištění takové situace skutečně došlo. Povinnost vrátit dotaci vzniká na základě skutečnosti, že došlo k porušení dotačních pravidel, přičemž není podstatné, zda tuto skutečnost zjistila externí kontrola nebo poskytovatel dotace. (Müllerová, Mejzlík, 2010)

- **Náklady vynaložené na získání dotace**

Výdaje na zhotovení projektu, sestavení rozpočtu, zpracování posudku aj. jsou provozním nákladem a účtují se v účetním období jejich vynaložení (Ryneš, 2014; Kouřilová a kol., 2009)

Kovanicová (2012) uvádí, že pro účtování o dotaci jsou v účetní osnově vymezeny následující dva pasivní rozvahové účty, které rozlišují zdroj peněžních prostředků, a to:

346 – Dotace ze státního rozpočtu

347 – Ostatní dotace

Pro stanovení postupu účtování je rozhodující přesné vymezení účelu, na který je dotace poskytována. Z účetního hlediska rozlišujeme dva základní druhy dotací, jimiž jsou prozí dotace a investiční dotace:

2.4.2 Dotace k úhradě nákladů (provozní dotace)

Tyto dotace se účtují do výnosů ve věcné a časové souvislosti s vyúčtovanými náklady na stanovený účel. Jsou to zejména dotace, určené na provozní účely, které nemají vliv na ocenění zásob výrobků ani nedokončené výroby.

Provozní nebo finanční výnosy, vyplývající z poskytnuté dotace jsou účtovány do příslušného účetního období v závislosti na vzniku nákladů, které jsou kryty poskytnutou dotací. Ve vztahu k výsledku hospodaření je tento zápis neutrální. Rovněž způsob postupu účtování není závislý na způsobu, jakým je dotace poskytnuta (zda je částka převedena na účet příjemce, nebo je započítána jako snížení závazku vůči státu). Náklady, které souvisejí s poskytnutou dotací, se zaúčtují na vrub příslušných nákladových účtů v účetní třídě 5 a dotace ve prospěch ostatních provozních výnosů na účet 648. V případě potřeby se využijí účty související s časovým rozlišením. (Ryneš, 2013)

Příjem dotace (peněžní tok) se často neuskuteční ve stejném účetním období, kdy se uskuteční transakce, na níž je dotace poskytnuta. Pokud výjimečně přijde dotace dříve, než nastane účel, na který je poskytnuta, zachytí se na účtu pro zúčtování dotací a na konci ÚO je v rozvaze vykazován jako závazek vůči poskytovateli dotace. V následujícím ÚO se dotace na náklady rozpouští do výnosů v okamžiku, kdy náklady nastanou. (Müllerová, 2011)

Tab. 5 Provozní dotace je přijatá před vznikem nákladů bez časového rozlišení

Rok	Účetní případy	MD	Dal
2014	Nezpochybnitelný nárok na dotaci	378	346,347
	Přijatá dotace na BÚ	221	378
2015	Náklady, na které byla poskytnuta dotace	5xx	Různé účty
	Zúčtování dotace na úhradu nákladů	346,347	648

Zdroj: Müllerová (2011)

Obvyklejší je ale situace, kdy dříve vzniknou ÚJ náklady, na které má být dotace poskytnuta, avšak do data účetní závěrky dotaci ÚJ na bankovní účet neobdrží. Tyto náklady sníží v tomto ÚO výsledek hospodaření. V následujícím období je přijata dotace. Je-li poskytnuta na úhradu nákladů, je zaúčtována do výnosů bez vazby na náklady, na které byla poskytnuta, čímž je porušen princip přiřaditelnosti nákladů a výnosů ve stejném ÚO a tedy i věrné zobrazení výsledku hospodaření ÚJ. (Müllerová, 2011)

Tab. 6 Provozní dotace je přijatá po vzniku nákladů

Rok	Účetní případy	MD	Dal
2014	Náklady, které budou hrazeny z dotace	5xx	Různé účty
2015	Nezpochybnitelný nárok na dotaci	378	346,347
	Přijatá dotace na BÚ	221	378
	Zúčtování dotace	346,347	648

Zdroj: Müllerová (2011)

O nezpochybnitelném **nároku na dotaci** se účtuje na vrub příslušného účtu úč. sk. 37- Jiné pohledávky a závazky a ve prospěch příslušného účtu sk. 34 – Zúčtování daní a dotací. **Příjem dotace** na bankovní účet zaznamenáme na účet 221 – Bankovní účet, na stranu MD. Souvztažně provedeme snížení pohledávky na příslušném účtu sk. 37. **Zúčtování dotace** se pak provede na vrub příslušného účtu dotace, souvztažný účet závisí na účelu, na nějž byly peněžní prostředky poskytnuty. V tomto případě jsou to provozní účely, které zaznamenáme na stranu Dal na účet 648 – Ostatní provozní výnosy. Je-li dotace určena na úhradu finančních nákladů nebo k úhradě úroků nezahrnovaných do pořizovací ceny DM, použijeme účet 668 – Ostatní finanční výnosy. Zúčtování do výnosů se provede v časové a věcné souvislosti s vyúčtováním nákladů na účel, na nějž byla tato provozní/finanční dotace poskytnuta. (Ryneš, 2013)

§3 zákona č. 563/1991 Sb., o účetnictví uvádí, že účetní jednotka (ÚJ) bude účetní operace do účetnictví zachycovat do období, ke kterému se věcně a časově vztahuje. Tuto zásadu nazýváme jako Akruální princip, jehož můžeme vymezit do dvou hlavních pravidel:

- První pravidlo říká, že výnos účtuje účetní jednotka v okamžiku např. prodeje výrobku, zboží nebo v okamžiku poskytnutí služby. V tomto případě účtujeme bez ohledu na okamžik úhrady.
- Druhé pravidlo se týká přiřazení nákladů souvisejících s výnosem. To znamená, že k danému výnosu zaúčtuje ÚJ takové náklady, které s tímto výnosem věcně a časově souvisejí. Ty náklady, které nelze věcně a časově k danému výnosu jednoznačně přiřadit, se zaúčtují k okamžiku uskutečnění účetního případu.

Obzvláště na konci účetního období je nutné zjišťovat náklady, které dosud nebyly ÚJ vyúčtované. Je nutné vytvořit vnitřní doklad a jeho prostřednictvím následně zaúčtovat takový náklad v rámci uzávěrkových operací. Obdobně se postupuje v případě nevyúčtovaných výnosů. Pro tyto případy je možné použít dva způsoby účtování. První možností je použít účty časového rozlišení nákladů a výnosů nebo účtovat prostřednictvím dohadných účtů.

Pokud chceme zvolit účtování prostřednictvím účtů časového rozlišení, musíme znát tři podmínky a to:

- účel
- přesné období, kterého se daná operace týká
- přesnou částku

Avšak v případě, že účetní jednotce není známa některá z těchto podmínek (v případě účtování o dotaci je to především položka přesná částka), zaúčtuje se náklad či výnos prostřednictvím dohadných účtů (aktivní nebo pasivní). Tyto postupy účtování časového rozlišení si ÚJ stanoví sama prostřednictvím vnitřních předpisů. (Kovalíková, 2012)

2.4.3 Dotace na pořízení dlouhodobého majetku (investiční dotace)

Účetní operace spojené s pořizováním dlouhodobého hmotného či nehmotného majetku, rovněž jako zpracovávání žádosti a následných operací spojené s poskytnutím dotace, často probíhají dříve, než je vydáno rozhodnutí o jeho samotném poskytnutí. Během období od podání žádosti, jejím schválením a zejména získáním platby, může být různě dlouhá časová prodleva. Je obvyklé, že investiční dotace se poskytují až tzv. ex post, tedy finanční podpora je žadateli proplacena až poté, co ji příjemce sám vynaloží. Účetní jednotka tedy musí částku nejdříve uhradit z jiných zdrojů. (Kouřilová, 2009; Ryneš 2014)

V případech, ve kterých bude poskytnuta dotace na:

- pořízení dlouhodobého majetku (DM) včetně technického zhodnocení
- úhradu úroků zahrnovaných do pořizovací ceny DM
- vlastní náklady spojené s pořízením DM

se pořizovací cena sníží o hodnotu poskytované dotace.

V tomto případě se postupuje takovým způsobem, že se dotace neúčtuje do výnosů, ale odečítá se od pořizovací ceny nebo vlastních nákladů pořízení DM. Uplatňujeme-li během doby životnosti DM odpisy, tak dotace tuto částku odpisů sníží. V případě, že bude dotace přijata a účtována v účetním období následujícím po období, ve kterém byla investice zařazena do používání, bude dotace vyúčtována jako snížení pořizovací ceny, a to k okamžiku proúčtování dotace. V této situaci upraví ÚJ odpisový plán k datu účtování dotace (sníží pořizovací cenu). (Ryneš 2014)

Majetek a technické zhodnocení s pořizovací cenou, jehož hodnota byla snížena o poskytnutou dotaci, se účtuje na účtech, na kterých by se účtoval bez dotace. Dosahuje-li dotace 100 % hodnoty majetku, účtuje se poté na podrozvahových účtech. (Ryneš, 2014)

V tabulce č. 7 zobrazuji nejobvyklejší účetní případ, kde ÚJ nejdříve v roce 2014 pořídí DHM v PC 1 200 000 Kč. Současně s pořizováním tohoto DHM ÚJ obdržela nezpochybnitelný nárok na dotaci, který následně zúčtovala a snížila tak PC DHM.

Tento DHM byl v březnu 2014 zařazen ve snížené PC do užívání a od následujícího měsíce jej ÚJ začala účetně i daňově odepisovat. Stanovená doba pro účetní rovnoměrné odepisování je 5 let (60 měsíců). Pro daňové účely se uplatňují zrychlené odpisy (sk. 2, koef. 5,6,5)

Tab. 7 Dotace na pořízení DHM – dotace přijata v následujícím období po pořízení DHM

Rok	Účetní operace	Kč	MD	Dal
2014	Pořízení DHM	1 200 000	042	Různé účty
	Nezpochybnitelný nárok na dotaci	960 000	378	346, 347
	Zúčtování dotace na úhradu DHM	960 000	346, 347	042
	Zařazení majetku do užívání ve snížené PC	240 000	022	042
	Účetní odpis ze snížené PC DHM od 4. měsíce (240 000:60) x 9	36 000	551	082
	Daňový odpis: 240 000 : 5	48 000		
2015	Příjem dotace na BÚ	960 000	221	378

Zdroj: Müllerová (2011)

Zdaleka složitější je však účtování v případě, kdy ÚJ v jednom ÚO DHM pořídí, zařadí do užívání a začne ve skutečné PC odepisovat účetně i daňově a v následujícím ÚO pak obdrží dotaci, kterou zaúčtuje jako snížení PC DHM. Vzniká pak otázka, zda a jakým způsobem je nutné opravit minulé ÚO včetně účetních i daňových odpisů.

Touto problematikou se zabývala Národní účetní rada a vydala pro tuto situaci dokument (Interpretace I-14 Okamžik vykázání nároku na přijetí nebo vrácení dotace), který stanoví podmínky, za jakých je možné účtovat o nároku na dotaci (včetně zúčtování a snížení PC), i když dotace dosud nepřišla na bankovní účet. Ministerstvo financí do této problematiky přispělo doplněním ustanovení do Českých účetních standardů, č. 017 – Zúčtovací vztahy, účtovat o „nezpochybnitelném nároku“ na dotaci jako o pohledávce a tímto krokem umožnit zúčtování dotace do výnosů nebo snížit PC DHM v období, kdy došlo k účelu, na který byla dotace poskytnuta. (Müllerová, 2011)

Odlišná situace však nastává v případě, kdy ÚJ nevěděla nebo neměla dostatečnou jistotu, že dotaci dostane a o nároku nijak neúčtovala. V tomto případě je dotace na náklady zúčtována do výnosů v jiném období, než kdy došlo k nákladům a tím je porušen princip přiřaditelnosti výnosů k nákladům, a tedy je porušen věrný obraz hospodaření. V případě přijetí dotace na pořízení DHM až v následujícím období poté, co byl majetek zařazen do užívání a odepisován z plné pořizovací ceny, mohou nastat následující dvě situace:

- ÚJ obdržela dotaci v následujícím ÚO, ale dosud neuzavřela účetní knihy a nepodala daňové přiznání. V tomto případě je možné ještě doúčtovat nárok na dotaci, zúčtovat snížení PC DHM, účetní odpisy opravit a daňové odpisy počítat ze snížení PC. Účetní závěrka pak bude vykazovat částky již upravené o dotaci. (Müllerová, 2011)
- ÚJ obdržela dotaci v následujícím ÚO, a to v době, kdy již uzavřela účetní knihy a odevzdala daňové přiznání. V tomto případě je příjem dotace účetní operací nového ÚO, o přijatou dotaci se sníží pořizovací i vstupní cena DHM a účetní i daňový odpis se nadále počítá ze změněné vstupní ceny. Staré období se neopravuje ani v účetnictví, ani pro daně. Tady je však na ÚJ, aby prokázala, že o dotaci nevěděla v době, kdy mohla ještě snížit PC před uzavřením účetních knih a před podáním daňového přiznání. (Müllerová, 2011)

V tabulce č. 8 je zachycen méně častý účetní případ, kde ÚJ v roce 2014 nejdříve obdržela dotaci na BÚ a až v následujícím ÚO roku 2015 došlo k pořízení DHM. Tento DHM ve snížené PC ÚJ zařadila do užívání v březnu 2015. Následně od dubna 2015 jej začala v této snížené PC odepisovat. Stanovená doba pro účetní rovnoměrné odepisování je 5 let (60 měsíců). Pro daňové účely se uplatňují zrychlené odpisy (sk. 2, koef. 5,6,5)

Tab. 8 Dotace na pořízení DHM – dotace přijata v předcházejícím období vzniku pořízení DHM

Rok	Účetní operace	Kč	MD	Dal
2014	Příjem dotace na BÚ	960 000	221	346, 347
2015	Pořízení DHM	1 200 000	042	Různé účty
	Zúčtování dotace na úhradu DHM	960 000	346, 347	042
	Zařazení majetku do užívání ve snížené PC	240 000	022	042
	Účetní odpis ze snížené PC DHM od 4. měsíce (240 000:60) x 9	36 000	551	082
	Daňový odpis: 240 000 : 5	48 000		

Zdroj: Müllerová (2011)

Použité účty v kapitole 2.4.2. Dotace k úhradě nákladů a v kapitole 2.4.3. Dotace na pořízení dlouhodobého majetku:

042-Pořízení dlouhodobého majetku

022-Dlouhodobý hmotný majetek

082-Oprávkky k dlouhodobému majetku

221- Bankovní účet

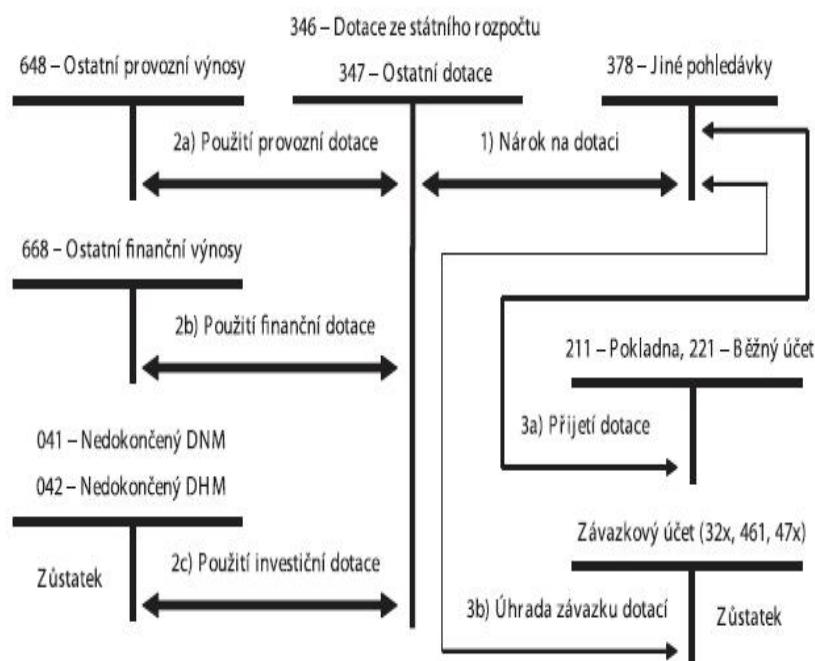
346-Dotace ze státního rozpočtu

347-Ostatní dotace

378-Jiné pohledávky a závazky

551-Odpisy dlouhodobého nehmotného a hmotného majetku

Obr. 3 Základní účtování dotací



Zdroj: Děrgel, 2011

V následující tabulce č. 9 jsou dle Kouřilové (2009) zachyceny účetní operace, které jsou svoji podstatou společné pro provozní a zároveň investiční dotace.

Tab. 9 Společné účetní případy o dotaci

Účetní případy	MD	Dal
náklady na účely kryté dotací	5...	321,221
sankce při nesprávném užití dotace	545	346, 347
úhrada sankce	346,347	221
převod zůstatku při otevírání účetních knih	346, 347	701
převod zůstatku při zavírání účetních knih	702	346, 347
kurzové ztrátové rozdíly při použití ostatních dotací	563	327
kurzové ziskové rozdíly při použití ostatních dotací	347	663

2.4.4 Dotace v cizí měně

Existují situace, kdy ÚJ nárokují a obdrží dotaci v cizí měně (zpravidla se jedná o fondy EU). Přijatá dotace představuje do okamžiku jejího použití závazek vůči poskytovateli dotace a její použití je pak účtováno ve věcné a časové souvislosti na

vrub účtu 346,347 souvztažně s účtem výnosů nebo majetkem v závislosti na účelu dotace. V případě, že existuje nezpochybnitelný nárok na dotaci, ÚJ z důvodu dodržení zásady aktuálního principu o tomto nároku účtuje před jejím připsáním na bankovní účet.

Pro vyčíslení korunové hodnoty nároku na dotaci se použije kurs (aktuální nebo pevný) podle okamžiku uskutečnění účetního případu, kterým je okamžik, kdy se nárok na dotaci stal nezpochybnitelným. Přijatá dotace na bankovní účet zaúčtovaná na účtu „Zúčtování dotací“ (tedy bez předchozího zaúčtování pohledávky), představuje zdroj v korunové hodnotě, který bude použit k pokrytí provozních nákladů nebo nákladů na investici. Takto stanovená korunová hodnota je konečná a nadále se již nijak neupravuje o změny kursu.

Avšak v případě, že před přijetím dotace účtujeme o **devizové pohledávce** nároku na dotaci, musíme tuto částku o případné kursové rozdíly upravit při přijetí dotace, stejně tak jako k rozvahovému dni, pokud dotace přijata nebyla. Kurzový zisk/ztráta vzniká mezi korunovou hodnotou upraveného nároku (pohledávkou) a skutečně přijatou korunovou hodnotou. (Müllerová, Mejzlík, 2011)

V tabulce č. 10 je zachyceno účtování dotace v cizí měně, která je nárokována v ÚO 2014 a obdržena na devizový bankovní účet v nárokové výši v následujícím ÚO 2015.

Tab. 10 Dotace v cizí měně 1

Rok	Účetní případy	Eur	Kč	MD	Dal
2014	Nezpochybnitelný nárok na dotaci (1 €/25 Kč)	1 000	25 000	378	346
	Zúčtování dotace na úhradu nákladů, DHM		25 000	346	648, 042
	Přepočet pohledávky k rozvahovému dni (1 €/25,50 Kč) kurzový rozdíl	1 000	500	378	663
2015	Příjem dotace na devizový BÚ (1 €/24,80 Kč)	1 000	24 800	221	378
	Kurzový rozdíl (24 800 - 25 500)		700	563	378

Zdroj: Müllerová, Mejzlík (2011)

Následující tabulka zobrazuje účtování v cizí měně, nárokována v ÚO 2014, přičemž tento nárok je v jiné výši (v tomto případě vyšší), než skutečně obdržena částka, přijatá na bankovní účet v následujícím ÚO 2015. Účtujeme kurzovou ztrátou.

Tab. 11 Dotace v cizí měně 2

Rok	Účetní případy	Eur	Kč	MD	Dal
2014	Nezpochybnitelný nárok na dotaci (1 €/25 Kč)	1 000	25 000	378	346
	Zúčtování dotace na úhradu nákladů, DHM		25 000	346	648,042
	Přepočet pohledávky k rozvahovému dni (1 €/25,50 Kč) kurzový rozdíl	1 000	500	378	663
2015	Příjem dotace na devizový BÚ (1 €/24,80 Kč)	800	19 840	221	378
	Oprava odhadu (1 €/25 Kč)	-200	-5 000	378	346
	Oprava zúčtování dotace		-5 000	346	648,042
	Kurzový rozdíl (24 800 - 25 500)		660	563	378

Zdroj: Müllerová, Mejzlík (2011)

2.4.5 Vrácení dotace na dlouhodobý hmotný majetek

Pokud ÚJ vznikne (po sestavení účetní závěrky za minulé ÚO) povinnost vrátit část nebo celou dotaci, je důležité, aby ÚJ prokázala, kdy se o takové povinnosti dozvěděla, a to bez ohledu na to, kdy k vrácení dotace skutečně došlo.

V případě, že ÚJ **nemůže prokázat**, že se o povinnosti vrátit dotaci dozvěděla až po sestavení účetní závěrky za období, ve kterém byla dotace skutečně obdržena, jedná se o účetní chybu a je třeba ji opravit retrospektivně proti minulému ÚO (proúčtovat do položky „Jiný výsledek hospodaření“).

V případě, že ÚJ **může prokázat**, že se o povinnosti vrátit dotaci dozvěděla až po sestavení účetní závěrky, ve kterém byla dotace obdržena, nejedná se o chybu, ale o změnu odhadu, jejíž důsledky se zaúčtují a vykáží prospektivně jako operace nového ÚO (proúčtují se do výsledku hospodaření běžného období).

Bez ohledu na to, zda je následné vrácení dotace posouzena jako oprava chyby nebo operace běžného období, musí ÚJ upravit PC a oprávkou dl. m. nakoupené z dotace tak, aby po této úpravě byly ve výši, ve které by byly vykázány v případě, že by dotace nikdy nebyla přijata. (Müllerová, Mejzlík, 2014)

Případ č. 1

Nejjednodušší účetní situace nastává, jestliže se ÚJ o povinnosti vrátit dotaci dozvěděla a dotaci vrátila ve stejném ÚO, kdy ji získala. Je nutné opravit jen PC dl. m. a výši oprávek ještě v období, za které se sestavuje účetní závěrka. (Müllerová, Mejzlík, 2014)

V následujícím příkladu ÚJ pořídila v roce 2014 DHM, současně obdržela nezpochybnitelný nárok na dotaci a následně dotaci přijala na BÚ. Zařazení majetku do užívání ve snížené PC nastalo v březnu a hned od dubna začala ÚJ DHM ve sní-

žené PC účetně odepisovat. Před účetní závěrkou tohoto ÚO vznikla ÚJ povinnost dotaci vrátit. Životnost majetku byla stanovena na 60 měsíců (5 let)

Tab. 12 Vrácení dotace v jednom ÚO

2014	Účetní operace	Kč	MD	Dal
Příjem dotace	Pořízení DHM	1 200 000	042	Různé účty
	Nezpochybnitelný nárok na dotaci	960 000	378	346, 347
	Příjem dotace na BÚ	960 000	221	378
	Zúčtování dotace na úhradu DHM	960 000	346, 347	042
	Zařazení majetku do užívání ve snížené PC	240 000	022	042
	Účetní odpis ze snížené PC DHM od 4. měsíce (240 000:60) x 9	36 000	551	082
Vrácení dotace	Závazek vrátit dotaci	960 000	022	347
	Vrácení dotace	960 000	347	221
	Úprava odpisů (1 200 000:60) = 20 000x9= 180 000 - 36 000	144 000	551	082

Zdroj: Müllerová, Mejzlík (2014)

Případ č. 2

Jestliže se ÚJ dozvěděla o povinnosti vrátit dotaci v jednom ÚO, ale dotaci (finanční částku) vrátila až v následujícím ÚO, nejedná se o chybu, ale o operaci běžného období. V takovém případě ÚJ upraví PC a oprávkou dl. m. a výši, která by byla v případě, že by majetek pořizovala bez dotace a zaúčtuje svůj závazek vůči poskytovateli dotace. Vrácení dotace je pak účtováno jako úhrada závazku jejímu poskytovateli. (Müllerová, Mejzlík, 2014) Modelový příklad je uveden v tabulce č. 13.

Případ č. 3

Pokud ÚJ nemůže prokázat, že o povinnosti vrátit dotaci nevěděla ještě před sestavením účetní závěrky, ačkoliv měla v takovém případě zaúčtovat závazek z titulu povinnosti vrátit dotaci ještě v minulém ÚO a neučinila tak, jedná se o účetní chybu, kterou je třeba opravit retrospektivně a to včetně úpravy údajů jak v rozvaze, tak i ve výsledovce. (Müllerová, Mejzlík, 2014) Modelový příklad je uveden v tabulce č. 14.

Obecně tedy můžeme tuto problematiku shrnout, že v případě, kdy se nejedná o chybu, ale o novou skutečnost, se minulý rok neopravuje a účtuje se do běžného období.

Tabulka č. 13.

ÚJ v únoru 2012 pořídila DHM v PC 1 200 000 Kč. Následně na bankovní účet přijala dotaci ve výši 960 000 Kč. V březnu 2012 zařadila DHM do užívání ve snížené PC a následně od dubna 2012 jej začala účetně odepisovat rovnoměrnými odpisy. Životnost majetku byla stanovena na 60 měsíců (5 let), pro daně se uplatňují zrychlené odpisy (sk. 2, koef. 5, 6, 5).

O povinnosti vrátit dotaci se ÚJ dozvěděla v roce 2013, zaúčtovala závazek vrátit dotaci, avšak skutečný peněžní tok vrácení dotace proběhl až v ÚO roku 2014. V tomto případě se nejedná o chybu, protože ÚJ správně účtovala o závazku vrátit dotaci v okamžiku, kdy se o této skutečnosti dozvěděla, tedy v ÚO 2013.

Tab. 13 Vrácení dotace na pořízení DHM 1

Období	p.č.	Účetní případ	Kč	MD	D
2012	1.	Pořízení DHM	1 200 000	042	321
	2.	Příjem dotace na BÚ	960 000	221	347
	3.	Zúčtování dotace, snížení PC	960 000	347	042
	4.	Zařazení majetku ve snížené PC	240 000	022	042
	5.	Účetní odpis (240 000:60) x 9	36 000	551	082
	Daňový odpis: (240 000:5)			48 000	
2013	1.	Závazek vrátit dotaci	960 000	022	347
	2.	Doučtování účetních odpisů z roku 2012: (1 200 000:60) x 9 = 180 000 - 36 000	144 000	551	082
	3.	Účetní odpis (20 000 x 12)	240 000	551	082
	Daňový odpis: (1 200 000 - 48 000) = (1 152 000 x 2):5			460 800	
2014	1.	Vrácení dotace	960 000	347	221
	2.	Účetní odpis (1 200 000:60) = 20 000 x 12	240 000	551	082
	Daňový odpis: (1 200 000 - 508 000) = (691 200 x 2)/4			345 600	

Zdroj: Müllerová, Nesrovnal, 2012

Tabulka č. 14

ÚJ v listopadu 2012 pořídila DHM v PC 1 200 000 Kč. Následně na bankovní účet přijala dotaci ve výši 960 000 Kč. V prosinci 2012 zařadila DHM do užívání a současně začala ve snížené PC účetně odepisovat rovnoměrnými odpisy. Životnost majetku byla stanovena na 60 měsíců (5 let), pro daně se uplatňují zrychlené odpisy (sk. 2, koef. 5, 6, 5). V roce 2013 zjistila kontrola porušení smluvních podmínek při čerpání dotace a ÚJ je povinna dotaci vrátit.

O povinnosti vrátit dotaci se ÚJ sice dozvěděla již v roce 2013, ale o závazku účtovala až v roce 2014, kdy došlo k vrácení dotace. V tomto případě se jedná o chybu a je třeba opravit výkazy v roce 2013.

Tab. 14 Vrácení dotace na pořízení DHM 2

Období	p.č.	Účetní případ	Kč	MD	D
2012	1.	Pořízení DHM	1 200 000	042	321
	2.	Příjem dotace na BÚ (80 % z PC)	960 000	221	347
	3.	Zúčtování dotace, snížení PC	960 000	347	042
	4.	Zařazení majetku ve snížené PC	240 000	022	042
	5.	Účetní odpis (240 000:60)	4 000	551	082
	Daňový odpis: (240 000:5)			48 000	
2013	1.	Účetní odpis běžného období (4 000 x 12)	48 000	551	082
	Daňový odpis: (240 000 - 48 000) = (192 000 x 2):5			76 800	
2014	1.	Zvýšení oprávek z minulých let Dosud uplatněné odpisy: (4 000+48 000) = 52 000 Správné odpisy: (20 000+240 000) = 260 000 Doúčtování rozdílu: (260 000-52 000) =	208 000	42x	082
	2.	Závazek vrátit dotaci	960 000	022	347
	3.	Vrácení dotace	960 000	347	221
	4.	Účetní odpis (20 000x12)	240 000	551	082

Zdroj: Müllerová, Nesrovnal, 2012

V roce 2014 musíme zpětně upravit Rozvahu a Výkaz zisku a ztrát za rok 2013.

Tab. 15 Rozvaha, Výkaz zisku a ztrát

Rozvaha					
Aktiva	2014	2013	Pasiva	2014	2013
Dl. Majetek	1 22 000	240 000	Jiný VH		-48 000
		+960 000			-208 000
Oprávký k DHM	500 000	-52 000	Závazky vrátit dotaci		+960 000
		-208 000			
Úpravy 2013		+752 000	Úpravy 2013		+752 000
Výkaz zisku a ztráty					
	2014	2013		2014	2013
Náklady		48 000	Zisk		-208 000
		+208 000			
Úpravy 2013		+208 000	Úpravy 2013		-208 000

Zdroj: Müllerová, Nesrovnal, 2012

Daňové odpisy pro rok 2014

Pokud by ÚJ **podala dodatečné daňové příznání** ve svůj prospěch, dopočítaly by se daňové odpisy následovně:

2012: $1\,200\,000 : 5 = 240\,000$

2013: $(1\,200\,000 - 240\,000) = (960\,000 \times 2) : 5 = 384\,000$

2014:

Celkem uplatněno: $(48\,000 + 76\,800) = 124\,800$

Správně mohlo být uplatněno: $(240\,000 + 384\,000) = 624\,000$

Rozdíl: $(624\,000 - 124\,800) = 499\,200 \times 0,19 = \mathbf{94\,848}$

Jestliže ÚJ **nebude podávat dodatečné daňové příznání** ve svůj prospěch, je třeba počítat s vyšší daňových odpisů, jaká by byla správně, kdyby se v minulosti uplatňovaly odpisy z plné PC:

2014: $(1\,200\,000 - 624\,000) = (576\,000 \times 2) : 4 = 288\,000$

Je nutné podotknout, že povinnost přepočítat odpisy je pouze v případě zrychlených odpisů. Pokud by ÚJ uplatnila rovnoměrný způsob daňového odpisování, odpisy přepočítávat nemusí, neboť je obecně možné uplatnit i nižší odpis, než je stanoven jako nejvyšší možný dle ZDP. (Müllerová, Nesrovnal, 2012)

Dle §141 odst. 2 ZDP je daňový subjekt oprávněn podat dodatečné daňové příznání nebo dodatečné vyúčtování na daň nižší, než je poslední známá daň, jestliže daň byla stanovena v nesprávné výši.

2.4.6 Daňová evidence příjmů a výdajů

Daňová evidence nahrazuje dřívější jednoduché účetnictví. Podnikatelé (fyzické osoby), kteří se dobrovolně nebo tzv. ze zákona nestanou účetními jednotkami, povedou daňovou evidenci příjmů a výdajů. Daňovou evidenci tedy povedou ty fyzické osoby, jejichž obrat nepřekročí za předcházející kalendářní rok částku 25 mil. Kč a nejsou zapsány v obchodním rejstříku, tzn., nebudou ze zákona účetními jednotkami, (ačkoli dobrovolně se jimi stát mohou) a nebude se tedy na ně vztahovat zákon č. 563/1991 Sb., o účetnictví. Základní **právní normou** upravující daňovou evidenci je **§ 7b zákona č. 568/1992 Sb., o daních z příjmu**.

Hlavním úkolem daňové evidence je zjištění základu pro výpočet daně z příjmu fyzických osob. (Štohl, 2013)

Daňová evidence obsahuje informace o:

- příjmech
 - zahrnovaných do ZD
 - nezahrnovaných do ZD
- výdajích
 - odčitatelných od ZD
 - neodčitatelných od ZD

- majetku
- závazcích

Nejdůležitější knihou v daňové evidenci příjmů a výdajů je **deník příjmů a výdajů**, ve kterém se v průběhu kalendářního roku zapisují údaje o hospodářských operacích, které vyjadřují příjem nebo vydání peněžních prostředků. Nezapisují se zde tedy hospodářské operace, které mají charakter předpisu plateb, např. vystavené faktury, povinnost zaplatit daně finančnímu úřadu aj. Forma, způsob a technika vedení deníku příjmů a výdajů není předepsána. Podnikatel si ho vede takovým způsobem a formou, aby v deníku byly v časové posloupnosti zaznamenány všechny hospodářské operace příjmů a výdajů peněz, které při podnikání nastaly a jsou podloženy průkazným dokladem. (Štohl, 2013)

V následující tabulce č. 9 a č. 10 jsou uvedeny typické základní operace zachycení dotací v časové posloupnosti, které mohou v daňové evidenci nastat. V tab. č. 9 je zachycen příklad evidence provozní dotace, určené k pokrytí běžných výdajů a v tab. č. 10 je zaznamenán postup zachycení investiční dotace, poskytnuté na nákup zemědělského stroje.

Tab. 16 Provozní dotace v daňové evidenci

Účetní případ	Způsob zachycení	
přiznání dotace, nezpochybnitelný nárok	KP	vznik pohledávky za poskytovatelem
nákup osiva	KZ	vznik závazku,
přijetí provozní dotace	PD	přírůstek peněz na účtu
	PD	zdanitelný příjem
	KP	zánik pohledávky
úhrada kupní ceny dodavateli	PD	úbytek peněz na účtu
	PD	daňový výdaj
	KZ	zánik závazku

Zdroj: Děrgel, 2011

Tab. 17 Investiční dotace v daňové evidenci

Účetní případ	Způsob zachycení	
přiznání dotace, nezpochybnitelný nárok	KP	vznik pohledávky za poskytovatelem
nákup zemědělského stroje	KZ	vznik závazku z titulu koupě stroje
	Kniha HM	evidence stroje (cena je snižena o dotaci)
přijetí investiční dotace	PD	přírůstek peněz na účtu
	PD	osvobozený příjem
	KP	zánik pohledávky za poskytovatelem
doplnění kupní ceny dodavateli	PD	úbytek peněz z účtu
	PD	nedaňový výdaj na pořízení HM
	KZ	zánik závazku z titulu koupě stroje

Zdroj: Děrgel, 2011

Vysvětlivky k použitým zkratkám v tab. č.16 a 17:

- PD – peněžní deník
- KP – kniha pohledávek
- KZ – kniha závazků
- Kniha HM – kniha evidovaného hmotného majetku

3 Praktická část

V následující praktické části bude uvedena podnikatelská činnost soukromého zemědělce pana Šimona Maráka. Následně budou analyzovány provozní a investiční dotační tituly, které v průběhu svého podnikání v zemědělství získal, či o ně neúspěšně žádal. V druhé polovině praktické části bude představena jejich evidence v účetním systému pana Maráka. Závěrem praktické části bude vlastní návrh na rozšíření portfolia dotačních titulů, na které se může v nadcházejícím roce 2015 a novém programovém období 2015-2020 zaměřit a v případě optimálního politického vývoje v oblasti zemědělství žádat. Následně doporučím možné postupy zachycení zemědělských dotací v účetním systému.

3.1 Charakteristika zemědělského podnikatele

Pan Šimon Marák získal živnostenské oprávnění ke své zemědělské činnosti v roce 2010. Pan Marák podniká jako osoba samostatně výdělečně činná provozující zemědělskou výrobu podle zákona o zemědělství. Podnikatel je od 1. 4. 2010 zaregistrovaný jako plátce daně z přidané hodnoty a rovněž je k tomuto datu zaregistrován v Evidenci zemědělského podnikatele. Svoji podnikatelskou činnost provozuje v Jihomoravském kraji, v malé vesnici Rostěnice-Zvonovice, v katastrálním území Zvonovice, kde současně obhospodařuje 20 ha orné půdy v průměrné nadmořské výšce zhruba 300 m. Prozatím se zabývá jen rostlinnou výrobou, avšak rád by svoji podnikatelskou činnost rozšířil i o živočišnou výrobu. Nyní svoji živnost, která je pro něj jediným zdrojem příjmu, obhospodařuje sám, pouze s občasnou výpomocí členů rodiny, ve které se zemědělství stalo již rodinnou tradicí, přecházející z generace na generaci.

Posláním pana Maráka je pokračovat v postupném rozšiřování a obhospodařování zemědělské půdy za účelem produkce zemědělských plodin, a to takovým způsobem, který je provozován za účelem maximálních a ekonomicky nejvýhodnějších výnosů a užitků (tzv. intenzivní, neboli konvenční zemědělství). Podnikatel si je ale vědom toho, že používání průmyslových hnojiv, pesticidů a těžké mechanizace má negativní dopady na přírodu a životní prostředí, a proto by se rád časem začal věnovat tzv. ekologickému zemědělství, které je v tomto směru šetrnější k životnímu prostředí a jehož produkty jsou z hlediska kvality hodnotnější, avšak zatím nemá pro jeho zavedení příhodné podmínky. Další konkrétní vizí, která by se měla zrealizovat v nejbližším období, je investice do vybudování nové stáje za účelem intenzivního chovu krav na produkci mléka.

Rostlinná výroba

Od počátku podnikatelské činnosti se pan Marák zabývá pěstováním obilovin (pšenice a ječmen) a řepky olejky. Tyto plodiny jsou pěstovány podle přesně stanoveného osevního plánu, kde se jednotlivé plodiny v daných letech postupně střídají, aby zvýšila efektivita sklizně a minimalizovalo se riziko napadení nemocemi a škůdci. Na sklizenou úrodu má vlastní skladovací prostory, které jsou prozatím

kapacitně dostačující. Část produkce je zamluvena a podmíněně prodána ještě před samotnou sklizní. V tomto způsobu obchodování je samotný prodej uskutečněn v případě dodržení určité kvality zboží, jinak je od kupní smlouvy odstoupeno.

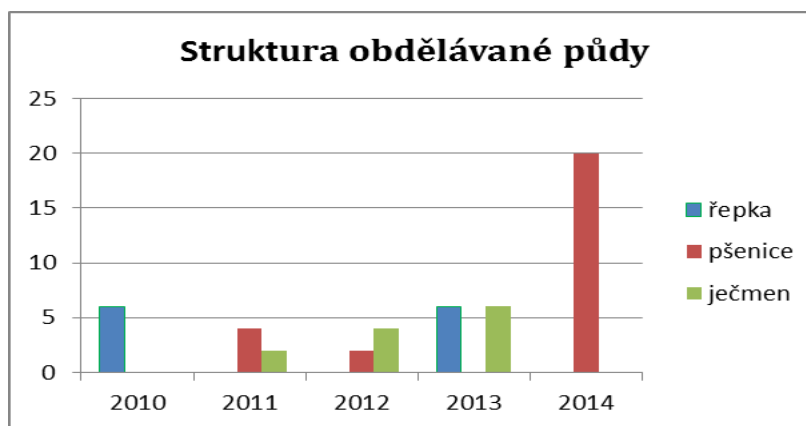
Následující tabulka č. 18 zachycuje vývoj rozšiřování obdělávané zemědělské půdy v předchozích jednotlivých letech, osevní plán pěstovaných zemědělských plodin a jejich následnou výtěžnost po sklizni před prodejem. Pro lepší přehlednost dále uvádím i obrázek č. 4, který graficky zobrazuje vybrané údaje z předchozí tabulky.

Tab. 18 Produkce rostlinné výroby

Rok	Výměra (ha)	Řepka		Pšenice		Ječmen	
		zaseto v (ha)	výtěžnost v (t)	zaseto v (ha)	výtěžnost v (t)	zaseto v (ha)	výtěžnost v (t)
2010	6	6	21	0	0	0	0
2011	6	0	0	4	38	2	12
2012	6	0	0	2	19	4	24
2013	12	6	21	0	0	6	36
2014	20	0	0	20	190	0	0

Zdroj: Soukromá evidence p. Maráka, 2010-2014

Obr. 4 Graf struktury obdělávané půdy (v ha)



Zdroj: Soukromá evidence, p. Maráka, 2010-2014

Z uvedených údajů tabulky č. 18 a obrázku č. 4 můžeme vyčíst, že pan Marák začal podnikat na 6 ha zemědělské půdy, kterou postupně rozšířil na nyníšších 20 ha. Dále je z tabulky zřejmá tzv. diverzifikace plodin (rok 2011-2013), kdy bylo v jednom roce pěstováno více, než jedna plodina, což je nejlépe patrné v grafu. Následně je v tabulce zanesena i celková výtěžnost pěstovaných plodin, která zpravidla bývá

za příznivých podmínek v poměru 1 ha zaseté plodiny ku 1 t sklizně následující: řepka – 1:3,5; pšenice – 1; ječmen – 1:6 a pšenice: 1: 9,5

3.2 Struktura přijatých dotací

Od počátku své podnikatelské činnosti je pan Marák příjemcem zemědělských dotací. Konkrétně byly v každém roce poskytnuty přímé platby na plochu (SAPS) a doplňkové národní platby na plochu (Top-Up). V roce 2010 a 2011 byl neúspěšným žadatelem o dotaci na koupi zemědělské půdy v projektu „Mladý zemědělec“ z Programu rozvoje venkova 2007-2013. Jelikož je nyní pan Marák (dále jen žadatel) zemědělským podnikatelem více než 36 měsíců, ztrácí nárok na označení „mladý zemědělec“ a tím tedy i na dotace, které jsou v této souvislosti poskytované v novém programovém období 2015-2020.

3.2.1 Neinvestiční dotace

Za sledované období 2010-2014 byly žadateli v rámci Jednotné žádosti poskytnuty dotace v celkové výši 286 586 Kč, z čehož 9 008 Kč ze zdroje ČR a 277 587 Kč z evropského rozpočtu. V obojím případě se jedná o neprojektové platby, tedy neinvestiční dotace určené na provozní účely. Z Evropského zemědělského záručního fondu bylo poskytováno v rámci podpor Přímé platby a z rozpočtu České republiky žadatel obdržel platby prostřednictvím Národních doplňkových plateb (Top-up), které byly propláceny v letech 2007-2012. Od roku 2013 Top-up nahradily přechodné vnitrostátní podpory.

Tab. 19 Struktura poskytnutých provozních dotací

Rok	Dotační titul	z rozpočtu ČR v (Kč)	z rozpočtu EU v (Kč)	Celkem přijato
2010	Jednotná platba na plochu		24 364,80	27 449,40
	Platba na zemědělskou půdu	3 084,60		
2011	Jednotná platba na plochu		28 119,00	28 119,00
2012	Jednotná platba na plochu		32 323,80	35 272,20
	Platba na zemědělskou půdu	2 948,40		
2013	Jednotná platba na plochu		72 826,56	75 800,16
	Platba na zemědělskou půdu	2 973,60		
2014	Jednotná platba na plochu		119 944,60	119 944,60
Celkem poskytnuto		9 006,60	277 578,76	286 535,36

Zdroj: Rozhodnutí o přiznání, 2010-2014

Jednotné žádosti byly vždy podány osobně i elektronicky v řádném termínu (od 7. dubna do 15. května příslušného roku) na Oddělení příjmů žádostí a LPIS (OPŽL) na pobočce regionální odboru SZIF ve Vyškově. Poskytnuté dotace tedy nejsou kráceny případnou sankcí za pozdní podání. V den podání, po překontrolování údajů v jednotné žádosti příslušným pracovníkem odboru, je vystaveno potvrzení

o přijetí. Zpravidla v říjnu v příslušných letech obdržel písemné Rozhodnutí o poskytnutí určité peněžní částky. Po tomto přijetí běží 15-ti denní zákonná lhůta pro nabytí právní moci, v rámci které si může žadatel přezkoumat správnost vypočítané výše poskytované částky či veškeré osobní údaje a případně se proti tomuto Rozhodnutí odvolat. Jelikož pan Marák žádné nepřesnosti nikdy neshledal, byly mu finanční částky po uplynutí této lhůty a po uplynutí následné 30-ti denní lhůty proplaceny, ve formě 50% zálohy, prostřednictvím bankovního převodu na jeho osobní bankovní účet. Následně v období prosinec-leden, byly propláceny doplatky, ve formě zbylých 50% z příslušné částky.

Jednotná platba na plochu

Jednotná platba na plochu (SAPS) se vypočítává jako jednoduchý součin obhospodařované zemědělské půdy, vedené v LPIS a stanovené roční sazby, jejíž výše je proměnlivá.

výše podpory SAPS = výměra zemědělské půdy v (ha) x sazba v Kč/1 ha

Tab. 20 Jednotná platba na plochu

Rok	Výměra půdy (v ha)	Sazba (v Kč/ha)	Celková částka SAPS
2010	6	4 060,80	24 364,80
2011	6	4 686,50	28 119,00
2012	6	5 387,30	32 323,80
2013	12	6 068,88	72 826,56
2014	20	5 997,23	119 944,60
Celkem			277 578,76

Zdroj: Rozhodnutí o přiznání 2010-2014

Za sledované období byla panu Marákovi proplacena v rámci Jednotné platby na plochu celková částka 277 578,76 Kč. Z tabulky č. 20 je patrná přímá úměra plateb, kdy se zvětšující se výměrou obdělávané zemědělské plochy roste výše poskytovaných dotací. V roce 2010-2012 je výměra obhospodařované půdy stejná a přesto se dotační částka zvyšuje. Tato skutečnost je způsobena rostoucí sazbou Kč/ha, jejíž výše se každoročně mění v závislosti na aktuální politické situaci společné zemědělské politiky Evropské unie a politikou zemědělství ČR.

Platba na zemědělskou půdu

Platba na zemědělskou půdu je známá a historicky označovaná jako Národní doplňková platba (Top-Up). Nově od roku 2013 je začleněna do Přečasných vnitrostátních podpor (PVP). Jak již bylo výše uvedeno, platba na zemědělskou půdu se

poskytuje jako doplněk k dotaci SAPS. Jelikož pan Marák v příslušných letech požádal a splnil podmínky pro poskytnutí SAPS, byla mu přiznána i platba na zemědělskou půdu.

Tato platba se vyměřuje obdobně jako platba SAPS, tedy jako součin obhospodařované půdy vedené v LPIS a stanovenou roční sazbou, která je stanovena v Kč/ha.

výše podpory na zemědělskou půdu = výměra půdy v (ha) x sazba v Kč/1 ha

Tab. 21 Platba na zemědělskou půdu

Rok	Výměra půdy (v ha)	Sazba (v Kč/ha)	Celková částka
2010	6	514,10	3 084,60
2011	6		
2012	6	491,40	2 948,40
2013	12	247,80	2 973,60
Celkem			9 006,60

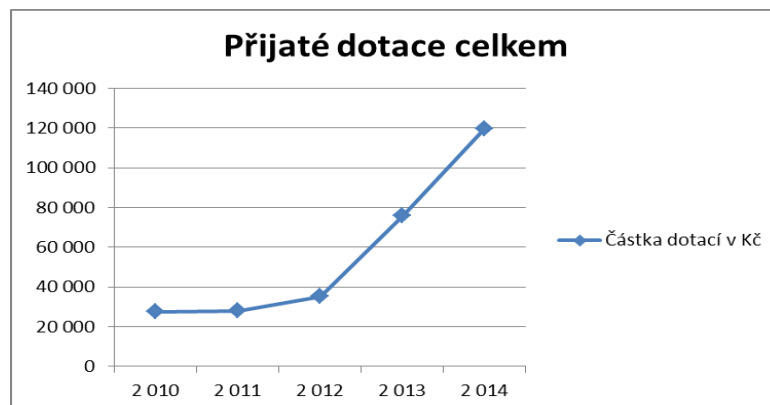
Zdroj: Rozhodnutí o přiznání, 2010-2014

Od roku 2010-2013 bylo žadateli z rozpočtu ČR vyplaceno za platby na zemědělskou půdu celkem 9 006,60 Kč. Z tabulky č.21 je zřejmé, že vypočtená celková částka, kterou žadatel přijal, se odvíjí od výměry obdělávané půdy a na sazbě, která má z časového hlediska klesající trend. V roce 2011 se platby na zemědělskou půdu celoplošně neposkytovaly v důsledku rozpočtových omezení, kdy na tuto podporu nebylo vyčleněno ze státního rozpočtu dostatek potřebných financí. (Zelená zpráva o stavu zemědělství, 2012). Za rok 2014 bude sazba stanovena až v prvním čtvrtletí roku 2015.

Za zkoumané předchozí období 2010-2014 obdržel pan Marák na přímých platbách celkovou částku 286 585,36 Kč. Z této částky provozních dotací je 277 578,76 Kč poskytnuto z rozpočtu Evropské unie a 9 006,6 Kč ze státního rozpočtu ČR. V relativním vyjádření můžeme tyto dotované částky vymezit jako 96,86 % a 3,14 %. Na základě těchto údajů můžeme tvrdit, že evropské dotace, v tomto případě, tvoří hlavní a důležitý zdroj celkových dotačních příjmů. Oproti tomu, dotace ze státního rozpočtu ČR v tomto postavení tvoří vedlejší, téměř zanedbatelný zdroj příjmu.

Následující obrázek č. 5 graficky zobrazuje vývoj celkových přijatých dotací v čase za předešlé sledované období 2010-2014. Z grafu je zřejmý rostoucí trend, který zobrazuje postupně se zvyšující přijímané částky přímých plateb. Tento vývoj odpovídá právě převažujícím platbám SAPS, kde s rostoucí výměrou obdělávané plochy zemědělci přísluší celkově vyšší částka.

Obr. 5 Celkově přijaté dotace za sledované období 2010-2014



Zdroj: Rozhodnutí o přiznání SAPS, 2010-2014

3.2.2 Investiční dotace

V roce 2010 a 2011 pan Marák žádal o stejnou investiční dotaci z Programu rozvoje venkova 2007-2013 v opatření „Zahájení činnosti mladých zemědělců“ na projekty zacílené na „Nákup orné půdy“ v celkové hodnotě 1 100 000 Kč/rok. V obou dvou případech byly **žádosti zamítnuty** z důvodu nedostatku finančních prostředků ke spolufinancování.

Projektovou dokumentaci si žadatel nechal vypracovat od externího dotačního poradce. Kromě vyplnění žádosti, musel být zpracován rovněž podnikatelský plán. Příslušnou dokumentaci žadatel odevzdal na Regionálním odboru SZIF v Brně. Téhož dne obdržel potvrzení o zaregistrování žádosti o dotaci z PRV, ve kterém mu bylo, mimo jiné, přiděleno vlastní registrační číslo, sloužící především k identifikaci v následujících korespondencích související s projektovou dokumentací. Poté proběhlo zpracování a kontrola veškerých uvedených údajů kompetentními pracovníky odboru SZIF v Brně. Na tuto činnost a konečné vyrozumění žadatele mají pracovníci odboru lhůtu 49 kalendářních dní. V této části projektového cyklu byl pan Marák, v roce 2010 i 2011 žádán o doplnění informací a neúplné dokumentace. Je-li následně veškerá administrativa doplněna, obdrží žadatel Oznámení o provedené administrativní kontrole, jejíž kladný výsledek však nelze považovat za příslib dotace. Následně měsíc poté pan Marák obdržel Oznámení o zamítnutí žádosti o dotaci v rámci PRV a jeho odůvodnění.

Součástí žádosti o dotaci z PRV 2007-2013 je poskytnout následující informace:

- Informace o žadateli (osobní údaje)
- Struktura financování projektu (vymezení peněžních částek, které souvisejí s celkovými výdaji projektu a částka dotace)
- Popis výchozího stavu, zdůvodnění a cíl projektu, celkový časový harmonogram realizace projektu

- Celkové zhodnocení projektu a čestné prohlášení stvrzené vlastním podpisem

V roce **2010**, v době podání žádosti o dotaci z Programu rozvoje venkova (23. 2. 2010), pan Marák ještě sám v zemědělské výrobě nehospodařil, ale jen příležitostně vypomáhal svým rodinným příbuzným. Pro zahájení samostatné podnikatelské činnosti bylo tedy žádoucí zajistit si vlastní půdu, jako základní výrobní faktor. Cílem projektu o dotaci z PRV bylo tedy pořízení zemědělské půdy, kvalifikované jako orná půda o celkové výměře 5,9 ha a k tomu rekonstrukce stodoly pro uskladnění zemědělských plodin a osiv. Investice, které byly součástí podnikatelského plánu a které by byly financované z dotačního titulu v celkové výši 1 100 000 Kč, jsou:

- **Zemědělská půda** – 1 060 000 Kč, primárně financované z osobní půjčky a vlastních zdrojů
- **Rekonstrukce stodoly** – 40 000 Kč (s DPH 48 000 Kč), financované pouze z vlastních zdrojů

V tabulce č. 22 uvádím časový harmonogram projektového cyklu a administrace na dotaci z Programu rozvoje venkova 2007-2013, zacílenou na nákup orné půdy a rekonstrukci stodoly. Projekt se vztahuje ke kalendářnímu roku 2010.

Tab. 22 Harmonogram projektového cyklu

Fáze projektového cyklu	2009			2010					
	X.	XI.	XII.	I.	II.	III.	IV.	V.	VI.
Tvorba projektového záměru	x	x							
Nalezení vhodného dotačního titulu		x	x						
Příprava projektové Dokumentace				x	x				
Podání žádosti o dotaci, registrace žádosti					x				
Doplňování neúplností v projektové dokumentaci						x			
Zamítnutí žádosti o dotaci							X		
Plánovaná realizace projektu						x	X	x	x

Zdroj: Projektová dokumentace p. Maráka, 2010

V roce **2011** bylo stejně jako v roce 2010 cílem projektu nákup **zemědělské půdy**, o celkové výměře 10,59 ha, ležící v sousedícím katastru Rostěnice-Zvonovice, kvalifikované jako orné půdy. V tomto roce se však již nejednalo o prvotní vstup do začátku soukromého hospodaření, ale o rozšíření stávající výměry obdělávané zemědělské půdy. Celková výše dotace byla vyčíslena na 1 100 000 Kč. Investice do

nákupu půdy měla být financována opět z vlastních zdrojů a z půjčky od rodinných příbuzných. Bohužel, i v roce 2011 byla finanční situace žadatele zhodnocena jako nevyhovující a žádost o dotaci zamítnuta.

V obou letech by byla požadovaná částka dotací v celkové výši 1 100 000 Kč financovaná z 75% (825 000 Kč) z fondu EU a zbylých 25 % (275 000 Kč) kofinancovaných z národních zdrojů ČR. Přehledněji jsou investiční dotace uvedeny v tabulce č. 23.

Tab. 23 Struktura zamítnutých investičních dotací

Rok	Cíl projektu	Jednotlivé částky	z rozpočtu ČR v (Kč)	z rozpočtu EU v (Kč)	Celkem žádáno
2010	Zemědělská půda	1 060 000	275 000	825 000	1 100 000
	Rekonstrukce stodoly	40 000			
2011	Zemědělská půda	1 100 000	275 000	825 000	1 100 000

Zdroj: Projektová dokumentace p. Maráka, 2010-2011

Zemědělská výroba je pro pana Maráka jediným zdrojem obživy, a jelikož se zabývá pouze rostlinnou výrobou, je pro něj velikost obhospodařované orné půdy důležitým faktorem, který ovlivňuje výši jeho příjmů a tedy i zisku. Můžeme tvrdit, že při optimálních podmínkách (např. klimatické podmínky, stabilní výkupní ceny obilovin) čím větší výměra orné půdy, tím vyšší míra zisku.

Oba výše analyzované projekty pro získání investiční dotace na nákup orné půdy byly zamítnuty z důvodu nedostatku finančních prostředků ke spolufinancování. Toto odůvodnění se vztahuje k okamžiku, kdy žadatel z celkové požadované částky (1,1 mil. Kč.), dostane pouze zálohu ve výši cca 500 000 Kč, následně musí uskutečnit koupi půdy z jiných zdrojů (vlastní či cizí, prostřednictvím úvěru) a až poté, může písemně žádat o doplacení slíbené dotace.

Žadatel byl tedy v tomto období od plánované investice nucen upustit a vyčkat na příhodnější finanční situaci, která nastala v roce 2013, kdy již mohl zrealizovat nákup orné půdy částečně z vlastních zdrojů a bezúročné půjčky od rodinných příbuzných.

3.3 Návrh na rozšíření portfolia dotačních titulů

Pro komplexní ucelenost problematiky zemědělských dotací vztážené na potřeby zemědělce pana Maráka v kapitole 4.3.1 uvádím nástin podoby nové Společné zemědělské politiky, jejíž jednotlivé prvky dotační politiky se v současném období dotváří a postupně aktualizují. Následně analyzuji novou podobu Přímých plateb a uvádím konkrétní opatření z připravovaného Programu rozvoje venkova. Část 3.3.5 obsahuje moje vlastní doporučení zemědělci Marákovi pro rok 2015.

3.3.1 Společná zemědělská politika 2015-2020

V nastávajícím období 2015-2020 bude Společná zemědělská politika podrobena reformě, která s sebou přinese řadu změn, jak v oblasti provázanosti I. a II. pilíře, tedy přímých plateb a Programu rozvoje venkova, tak v samotných jednotlivých pilířích. Členským státům bude navíc umožněna větší míra rozhodování o zacílení finančních prostředků, včetně přesunu mezi I. a II. pilířem. Aktuální obecný legislativní rámec nové SZP pro I. a II. pilíř uvádím v přílohách této práce.

Mezi cíle reformované SZP v rámci přímých plateb patří větší důraz na šetrný přístup k životnímu prostředí, a to prostřednictvím ozelenění (tzv. greening), generační obměna na venkově (podpora mladých zemědělců), nebo podpora odvětví či regionů, která jsou nějakým způsobem znevýhodněny. V současné době probíhá **finalizace** rozhodnutí o **přímých platbách** s ohledem na jejich implementaci na národní úrovni.

Schválení **Programu rozvoje venkova 2014-2020** vládou ČR proběhlo v červenci 2014. Předpokládané schválení PRV ze strany Evropské komise je 1. čtvrtletí roku 2015. Současně se jeho příprava včetně projednávání na národní úrovni rovněž finalizuje a programový dokument je postupně aktualizován. Investiční projektové dotace z PRV budou implementovány stejně jako v současném období prostřednictvím Pravidel. Spuštění prvního kola příjmu žádostí na investiční opatření do zemědělství lze **předpokládat** nejpozději **v září 2015**. (eagri, 2014; szif, 2014)

Novou podobu Společné zemědělské politiky pro období 2015-2020 a s tím související politiku dotací představuje Ministerstvo zemědělství ČR prostřednictvím série článků, které zveřejnila na svém webovém portále. V těchto článcích jsou uvedeny nejdůležitější právní předpisy EU pro I. a II. pilíř reformované SZP, její nové směry a cíle pro následující období a především stručný nástin vybraných, připravovaných dotačních titulů.

3.3.2 Přímé platby - Jednotná platba na plochu

Státům, které do EU vstoupily po roce 2004 je umožněno pokračovat v aplikaci Jednotné platby na plochu (SAPS) do roku 2020. Ministerstvo zemědělství rozhodlo využít této možnosti prodloužení a v aplikaci SAPS nadále pokračovat již od následujícího navazujícího roku 2015. Setrvání v aplikaci SAPS umožňuje vedle podpory citlivých sektorů poskytovat i přechodné vnitrostátní podpory v letech 2015-2020. (Společná zemědělská politika, 2014)

V novém modelu však bude postup stanovení sazby SAPS a tím i její konečné výše odlišný od předchozího období. Podle předběžných odhadů bude sazba/ha odpovídat částce cca 130 EUR/ha, nicméně konkrétní výše v jednotlivých letech se bude odvíjet od počtu žádostí (počtu způsobilých hektarů) a vývoji směnného kurzu koruny vůči euru. Při splnění určitých podmínek (např. ozelenění), bude k sazbě 130 EUR/ha připočtena další částka a tím bude výsledná sazba/ha vyšší. (Společná zemědělská politika, 2014)

3.3.3 Přímé platby - Greeningová platba

Novou složkou přímých plateb, bude od roku 2015 platba za plnění podmínek zemědělských postupů příznivých pro klima a životní prostředí = ozelenění neboli tzv. greening. Zavedení této nové složky do přímých plateb má zemědělce orientovat k hospodaření, které je šetrnější k životnímu prostředí. Základní pravidla greeningu jsou stanoveny v nařízení pro přímé platby č. 1307/2013 a jeho prováděcích předpisů. Platba se váže k podání jednotné žádosti a stejně jako u SAPS bude mít plošný charakter. Sazba této platby se bude odvíjet jako podíl celkové národní částky přímých plateb počtem způsobilých hektarů SAPS a v neposlední řadě bude její výše ovlivněna výší směnného kurzu koruny vůči euru. Je nutné podotknout, že greeningová platba zemědělci nepřísluší automaticky, ale je podmíněna určitými předpoklady. Těmito předpoklady pro nárokování platby v plné výši je splnění tři základních podmínek, které uvádím v následujícím výčtu:

- **podmínka diverzifikace plodin (střídání plodin)**

Podmínka diverzifikace se odvíjí od velikosti výměry obdělávané zemědělské půdy uvedené v ha, na které žadatel hospodaří. Obhospodařuje-li žadatel plochu, která je výměrou větší než 10 ha a zároveň menší než 30 ha, pak je na ní třeba pěstovat alespoň 2 plodiny. Hlavní plodina přitom může zabírat maximálně 75 % orné půdy. Plnění této podmínky bude kontrolováno od 1. června do 31. srpna daného roku.

- **vyčlenění ploch v ekologickém zájmu (EFA)**

Cílem vyčlenění ploch je zachování a zlepšení biologické rozmanitosti při zemědělském hospodaření. Těmito plochami jsou např. krajinné prvky a terasy, ochranné pásy podél vod, pásy půdy ležící na okraji lesa aj. Má-li zemědělec více, než 15 ha orné půdy, pak by od 1. ledna 2015 měl pro přiznání greeningové platby z její výměry vyčlenit alespoň 5 % jako tzv. plochu v ekologickém zájmu – EFA.

- **zachování určitého podílu plochy trvalých travních porostů vůči celkové výměře zemědělské půdy**

Tato podmínka bude sledována na národní úrovni jako podíl výměry trvalých travních porostů vůči celkové zemědělské ploše. Nebude se tedy týkat jednotlivců, ale celkové zemědělské plochy jako celku v rámci ČR. Cílem je neodchýlit se od tohoto poměru o více než 5 %. Pokud se tak nestane, nebude to jednotlivé zemědělce nijak ovlivňovat.

(Společná zemědělská politika, 2014)

3.3.4 Investiční dotace

Program rozvoje venkova 2015-2020

Stejně jako v předchozím programovém období 2007-2013 bude i nadále pokračovat podpora realizace investic do zemědělství. Podporu investic v zemědělské výrobě bude možné poskytovat v novém programovém období 2014-2020 prostřed-

nictvím dotačního titulu 4.1.1 Investice do zemědělských podniků. Dotaci v maximální výši 40-60 % z celkových způsobilých výdajů budou moci získat zemědělstí podnikatelé na realizaci svých projektových záměrů v rámci živočišné i rostlinné výroby. V živočišné výrobě je aktuálně navrhována podpora investic pro chov skotu a to např. stáje, jímky, hnojiště.

Mezi hlavní podmínky pro získání dotace bude patřit předložení kvalitně zpracovaného projektu s vyhodnocením přínosů projektu vůči naplňování cílů daného opatření PRV či splnění podmínek prokázání finančního zdraví podniku a vypracovat podnikatelský plán, ze kterého budou zřejmé hlavní přínosy projektu a finanční plán investice u projektu nad 1 mil. Kč celkových způsobilých výdajů. (Společná zemědělská politika, 2014)

3.3.5 Vlastní doporučení zemědělci

V souladu s prostudovanou problematikou současných a nově navrhovaných zemědělských dotací a na základě provedené analýzy přijatých dotací v roce 2010-2014 u zemědělce Maráka a současně dle jeho požadavků, mu pro rok 2015 **doporučuji** provozní a investiční dotace, které nejdříve uvádím v tab. č. 24 a následně jednotlivě analyzuji.

Tab. 24 Doporučené dotační tituly

Členění z hlediska účelu	Typ dotace	Dotační titul	z rozpočtu EU	z rozpočtu ČR
Provozní dotace	Přímé platby	Jednotná platba na plochu	X	
		Greeningová platba	X	
		Přechodné vnitrostátní podpory		x
Investiční dotace	PRV	Investice do zemědělských podniků	X	x

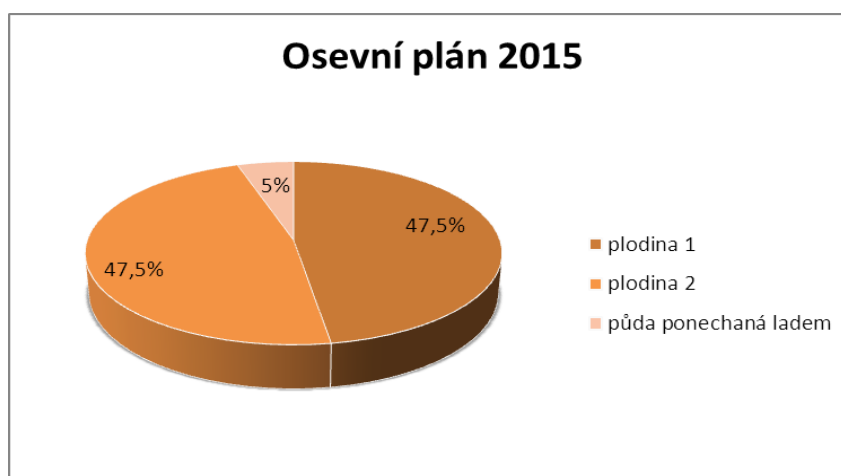
Provozní dotace - přímé platby

Na základě skutečnosti, že pan Marák plánuje dlouhodobě pokračovat v rostlinné výrobě v obhospodařování zemědělské půdy, doporučuji, aby z provozních dotací nejen pro rok 2015, ale i v následujících letech reformovaného programového období, pokračoval již v dobře známé a osvědčené **SAPS** (Jednotná platba na plochu), stejně tak jako v národních **PVP** (Přechodné vnitrostátní podpory). Tyto administrativně snadno dostupné platby, budou opět jako v předchozím roce 2014 sjednoceny v rámci Jednotné žádosti, jejíž termín pro podání začíná dne 15. května 2015.

V rámci nových připravovaných dotací dále navrhuji zaměřit se na **Greeningovou platbu**, která by rovněž měla být součástí Jednotné žádosti. Myslím si, že výše zmíněné tři předpoklady, podmiňující získání této platby v plné výši jsou pro zemědělce Maráka přijatelné a splnitelné:

- První podmínku (diverzifikace plodin), neboli pěstovat ve sledovaném období alespoň 2 různé plodiny již v některých předchozích letech plnil, viz. obr. č. 5. Neměl by tedy být problém tímto způsobem hospodaření pokračovat v následujících sledovaných obdobích.
- Co se týče splnění podmínky č. 2, vyčlenění ploch v ekologickém zájmu, doporučuji z výčtu možných (přehled je uveden v přílohách této práce) zvolit nejjednodušší možnost za a) půdu ponechat ladem. Tato varianta v praxi znamená, že půda nebude zemědělsky obhospodařovaná – neboli, nebude zatížena chemickými prostředky.
- Třetí podmínka, udávající zachovat trvalé travní porosty, bude dle informací Mze řešena pouze na úrovni ČR a jen v určitých citlivých oblastech. Tuto podmínku tedy neberu v potaz.

Obr. 6 Návrh osevního plánu pro získání greeningové platby



Na obrázku č. 6 uvádím návrh osevního plánu pro rok 2015, který by byl na základě požadavku splnění dvou podmínek akceptovatelný pro zažádání a kladné vyhodnocení k získání **greeningové platby**. Výšečový graf uvažuje, že zemědělec bude v roce 2015 obhospodařovat současných 20 ha zemědělské půdy, přičemž z těchto 20 ha vyčlení min 5% plochu v rámci ekologickém zájmu (podmínka č. 2) = 1 ha, který ponechá ladem a na zbylých 19 ha bude v rámci diverzifikace pěstovat 2 plodiny (podmínka č. 1).

Investiční dotace:

Jak jsem již v úvodu praktické části zmínila, pan Marák plánuje rozšířit podnikatelskou činnost o živočišnou výrobu se zaměřením na chov krav s produkcí mléka

(dojnice). Primárním cílem v roce 2015 je však nejdříve pro tento skot vybudovat pevné zázemí, včetně dojírny a dojícího systému.

Na základě schváleného **návrhu** programového dokumentu reformované SZP Českou republikou **ze dne 9. 7. 2014**, můžeme předpokládat, že i nadále budou prostřednictvím dotačních titulů v rámci Programu rozvoje venkova 2014-2020 podporovány investice do výstavby zemědělských budov a technologií. Tato opatření by se měla realizovat v rámci dotačního titulu „Investice do zemědělských podniků“, který je obecně představen ve výše zmíněném návrhu, ačkoliv konkrétní informace a specifické podmínky pro jeho poskytnutí jsou ve fázi konečných úprav.

Z praktických poznatků nabytých při odborných konzultacích s panem Ing. Klementem ¹ jsem postřehla, že jedním z častých důvodů neúspěchu žadatelů v oblasti investičních dotací je časový skluz při přípravě projektové dokumentace, kdy např. žadatelé nestihnou vypracovat příslušnou dokumentaci včas či ji předkládají v neúplném stavu, nebo patřičné dokumenty v době odevzdání nenabýly právní moci.

Ačkoliv je veřejnost o aktuálním vývoji dotační politiky průběžně informována, **doporučuji** panu Marákovi, aby již nyní začal efektivně využívat svůj čas k důsledné přípravě projektové dokumentace. Touto projektovou dokumentací mám na mysli kompletní vyhotovení stavebního projektu včetně vydání stavebního povolení. Jelikož v roce 2015 plánuje zahájit stavbu bez ohledu na to, bude-li mu případná investiční dotace poskytnuta či nikoliv, považuji tento návrh za současně situace za nejpříjemnější.

V kapitole 3.3.4. jsem uváděla obecné hlavní podmínky pro budoucí poskytování investiční dotace, mezi kterými bude mít důležitou roli zmiňované **finanční zdraví** žadajícího subjektu. Na základě předchozích negativních zkušeností, kdy byly panu Marákovi dvakrát zamítnuty žádosti na poskytnutí dotace z PRV na nákup zemědělské půdy a rekonstrukci stodoly na uskladnění osiv, z důvodu **nedostatku finančních prostředků** ke spolufinancování, navrhuji zaměřit se na navýšení zdroje krytí, který bude v rámci finančního zdraví, jako součást projektové dokumentace, rovněž prověřován a hodnocen. Není pochyb o tom, že pan Marák bude potřebovat na financování projektované stavby kravína i cizí zdroje, a to nejen prostřednictvím půjčky od rodinných příslušníků, ale i úvěru od finanční instituce. V prvním zmiňovaném případě, by bylo určitě vhodné vnést půjčku do daňové evidence jako osobní vklad (samozřejmostí je příslušná právní úprava transakce, např. formou darovací smlouvy). Tímto způsobem by v souladu s právními předpisy došlo k navýšení vlastních zdrojů, což je pro budoucí hodnocení finančního zdraví značným přínosem. V případě bankovního úvěru, může být pan Marák v rámci prověřování bonity klienta vyhodnocen jako nedůvěryhodný. V této situaci bych doporučila přizvat dalšího spolužadatele či ručitele, který stejně jako žadatel podniká v zemědělství (nejlépe např. sourozenci či rodiče).

Pro celkové vyhodnocení **finančního zdraví** žadatele se využívá 9 základních ekonomických ukazatelů, kterým jsou podle dosaženého výsledku přiděleny body.

¹ Ing. Richard Klement, pracovník odboru SZIF ve Vyškově, odd. příjmu žádostí o dotace

Žadatel, který vede DE, předkládá k tomuto účelu daňová přiznání ověřená Finančním úřadem a vyplněný formulář DE. Směrodatnými ukazateli dle Metodiky výpočtu finančního zdraví, jejichž definice dále uvádím v Přílohách této práce, jsou:

- rentabilita celkového majetku
- rentabilita vlastních zdrojů
- celková zadluženost
- krytí dlouhodobého majetku vlastními zdroji
- podíl výdajů na 1 Kč příjmů
- doba obratu zásob
- obrátkovost majetku
- likvidita
- doba splatnosti závazků

3.4 Účetní systém

Pan Marák je fyzická osoba, podnikající jako OSVČ a jelikož jeho meziroční obraty zdaleka nedosahují hranice povinné pro vedení účetnictví dle Zákona č. 563/1991 Sb., o účetnictví, vede od začátku svého podnikání **daňovou evidenci** (DE) dle §7b Zákona č. 568/1992 Sb., o daních z příjmu (ZDP), za účelem stanovení základu daně z příjmů. Těmito příjmy jsou dle §7 ZDP příjmy ze zemědělské výroby. Pro zjištění základu daně jako výdaje uplatňuje dle §7 odst. 7 ZDP výdaje procentem z příjmů, v jeho případě, ve výši 80 % z příjmů ze zemědělské výroby.

Pro vedení DE se pan Marák rozhodl především z důvodu nižší odborné, legislativní a časové náročnosti, než jakou obnáší vedení podvojného účetnictví. Navíc účel a rozsah informací, která DE poskytuje, je pro něj, drobného podnikatele, alespoň prozatím odpovídající a dostačující. Uplatňování právě výdajů procentem z příjmu, rovněž považuje za nejjednodušší způsob uplatnění výdajů pro účely sestavení daňového přiznání.

ZDP stanovuje účel vedení daňové evidence, nikoliv její způsob. Pan Marák se tedy rozhodl pro vedení daňové evidence prostřednictvím komplexního informačního **systému Abra G3**. Tento software mu poskytuje kromě vedení základních agend (údaje o příjmech, výdajích, majetku, závazcích a pohledávkách) i funkční souběžnou propojenost s ostatními moduly, např. s evidencí DPH. Celý informační systém je zjednodušen možností seskupit a využívat jen ty moduly, které skutečně využívá, čímž se celá administrativa stává ještě méně náročná.

3.4.1 Evidence přijatých zemědělských dotací

Pro správné zachycení přijatých dotací v daňové evidenci, je nutné posoudit, zda se jedná o provozní dotace určené na úhradu běžných výdajů či investiční dotace, stanovené na úhradu nákladů spojené s pořízením dlouhodobého majetku. Toto

členění je důležité především z hlediska správného určení základu daně z příjmu FO, kdy **provozní dotace** jsou příjmem, **podléhající zdanění**.

Oproti tomu, **investiční dotace** jsou sice rovněž předmětem daně z příjmu, ale jsou od ní **osvobozeny** dle § 4 odst. 1, písm. t) ZDP. Je ovšem nutné zdůraznit, že výdaje na pořízení hmotného majetku, stejně jako výdaje vynaložené na příjmy od daně osvobozené nelze dle § 25 ZDP považovat, za výdaje vynaložené k dosažení, zajištění a udržení příjmů. Jsou tedy pro účely zjištění ZD daňově neúčinné.

V následující **tab. č. 25** uvádím výpis z peněžního deníku, omezeného jen na přijaté dotace z minulých období. Jelikož pan Marák doposud přijímal jen přímé platby (Jednotná platba na plochu a Přechodné vnitrostátní podpory), které jsou považovány za dotace provozní, podléhají tyto příjmy zdanění dle ZDP. Jsou tedy evidovány jako příjmy zahrnované do ZD.

Z tabulky můžeme vyčíst, že od roku 2012 se platby SAPS vyplácely formou záloh a následných dopltek. Takto vyplácené platby SAPS byly žadatelům zasílány v poměru 50 % : 50 % z celkově přiznané částky, která byla příjemcům vyčíslena a oznámena v Rozhodnutí. Přechodné vnitrostátní podpory nárokové v letech 2010, 2012 a 2013 byly vypláceny vždy až v následujícím období od období, ve kterém o ně bylo zažádáno. Můžeme předpokládat, že PVP za rok 2014 bude rovněž vyplácená až v první polovině roku 2015.

Tab. 25 Zkrácený peněžní deník

Rok	Datum platby	Číslo dokladu	Text	Bankovní účet - příjem	Příjmy zahrnované do ZD
2010	17.12	BV 1/2010	SAPS	24 364,80	24 364,80
2011	15.2.	BV 1/2011	PVP za rok 2010	3 084,60	3 084,60
	29.12	BV 2/2011	SAPS	28 118,00	28 118,00
2012	25.10	BV 1/2012	SAPS - Záloha	16 161,90	16 161,90
	12.12	BV 2/2012	SAPS - Doplatek	16 161,90	16 161,90
2013	8.6.	BV 1/2013	PVP za rok 2012	2 948,40	2 948,40
	27.10.	BV 2/2013	SAPS - Záloha	36 413,28	36 413,28
	18.12.	BV 3/2013	SAPS - Doplatek	36 413,28	36 413,28
2014	21.6.	BV 1/2014	PVP za rok 2013	2 973,60	2 973,60
	24.10.	BV 2/2014	SAPS - Záloha	59 972,30	59 972,30
	?	BV 3/2014	SAPS - Doplatek	59 972,30	59 972,30
Celkem				286 584,36	286 584,36

Zdroj: Daňová evidence pana Maráka

Při analýze způsobu vedení evidence dotací jsem dospěla ke zjištění, že pan Marák v rámci svojí daňové evidence nezachycuje na základě Rozhodnutí vznik pohledávky za těmito provozními dotacemi, ale zapisuje až skutečně přijaté platby na bankovní účet. Skutečný stav pohledávek za dotacemi provádí až k poslednímu dni zdaňovacího období, dle §7b, odst. 4 ZDP. Tento způsob vedení pohledávek za dotacemi sice není v rozporu s daňovými předpisy, ale osobně bych upřednostnila evidovat pohledávky již v okamžiku jejich vzniku a to především pro celkovou přehlednost finančních toků v hospodaření a nižší časovou náročnost při zpětném dohledávání podkladů pro jejich určení.

3.4.2 Přejchod z daňové evidence na účetnictví

Na základě existence reálných dlouhodobých investičních záměrů a s tím všemi souvisejícími aspekty, navrhuji panu Marákovi zvážit možnost převedení daňové evidence na účetnictví. Následně uvádím několik podnětů, které mě k tomuto doporučení vedou.

Daňová evidence poskytuje svým uživatelům základní přehled o příjmech a výdajích, majetku a závazcích. Tyto údaje jsou podstatné pro stanovení základu daně z příjmu FO, ale už méně vypovídají o skutečném stavu, vývoji a struktuře vloženého majetku v podnikání. Agenda účetnictví je spojena s účetními výkazy jako jsou rozvaha, výkaz zisků a ztrát, popř. výkaz o peněžních tocích (cash-flow). A právě tyto výkazy mohou být nezbytným nástrojem ke zjištění, jak úspěšně zhodnotil svůj majetek a především pro další manažerské rozhodování.

V oblasti účtování a účetních výkazů bych dále vyzdvihla jako výhodu analytické členění nákladů, které opět poskytuje podrobný přehled o struktuře a jejich vývoji. V této souvislosti mám na mysli především náklady a výdaje spojené s pořizovanou stavbou, kde je nezbytně nutné tyto položky vyčlenit od ostatních běžných nákladů z důvodu jejího ocenění v návaznosti na investiční dotaci a daňových souvislostí.

Vzhledem ke skutečnosti, že v současné době pan Marák vede svoji daňovou evidenci v jemu dobře známém počítačovém software Agra G3, které je mimo jiné i účetním systémem, byl by pro něj přechod na účetnictví administrativně tím spíše jednodušší. Závěrem mohu podotknout, že daňovou evidenci považuji z hlediska přehledu o stavu hospodaření za dostatečnou pro začínající nebo drobné podnikatele, avšak nikoliv pro podnikatele, kteří jsou v pozici zaměstnavatelů, což je v případě pana Maráka se zahájením stavby a následného provozu kravína záležitost dohledné doby.

3.4.3 Návrh zaúčtování provozních a investičních dotací

Následně v tabulce č. 26, 27 a 28 uvádím tři modelové účetní případy včetně návrhu na zaúčtování, které mohou v účetním období nastat. Návrh je sestaven na základě mnou výše doporučených dotací, které mu v závislosti na vývoji české a evropské dotační politiky mohou být poskytnuty. Uváděné peněžní částky jsou pro tyto účely smyšlené.

Tab. č. 26

V rámci rekapitulace uvažují o možnosti poskytnutí provozních dotací SAPS, PVP a nově zaváděné Greeningové platby. Dále v příkladu uvažují o skutečnosti, že tyto jmenované tři platby budou zahrnuty (stejně jako v předchozím roce 2014 SAPS a PVP) do Jednotné žádosti, ačkoliv data přijetí Rozhodnutí o nároku evropské SAPS a národní PVP byly rozdílné. Bude-li pan Marák znát nárokovanou částku, může o ní účtovat na podrozvahových účtech. Jelikož poskytnutí provozní dotace není spojeno s existencí striktně určených provozních nákladů, není nutné uvažovat o časovém rozlišení. Bereme tedy v úvahu, že poskytované dotace souvisejí s náklady v tom účetním období, ve kterém byly přijaty.

Tab. 26 Provozní dotace

Rok	Datum	Účetní operace	Částka	MD	Dal
2015	květen	Podání Jednotné žádosti (SAPS, Greeningová platba, PVP)	x		
	září	Přijetí Rozhodnutí o nároku na dotaci (SAPS, Greeningová platba)	140 000	378	347
	říjen	Příjem dotace – záloha 50 %	70 000	221	378
	prosinec	Příjem dotace – doplatek 50%	70 000	221	378
		Čerpání dotace (SAPS, Greeningová platba)	140 000	347	648
2016	leden	Přijetí Rozhodnutí o nároku na dotaci (PVP)	5 000	378	346
	březen	Příjem dotace PVP	5 000	221	378
		Čerpání dotace (PVP)	5 000	347	648

Tab. č. 27

V souladu s navrhovanou investiční dotací na pořízení stavby kravína uvádím v následující tabulce možný postup účtování investiční dotace v případě, kdy skutečný příjem dotace na bankovní účet proběhne až v následujícím účetním období, po období zaúčtování nezpochybnitelného nároku na dotaci. Realizace stavby má být zajištěna jednak zprostředkovaně (dodavatelským způsobem) a jednak svépomocí (vlastní činností). V tomto modelovém případě budeme uvažovat, že pořizovací cena stavby bude 1 800 000 Kč a dotace z PRV v hodnotě 1 200 000 Kč. Pořízení DHM, včetně obdržení nezpochybnitelného nároku a zařazení DHM do užívání ve snížené ceně proběhne v roce 2015. Účetně odepisovat jej začne od ledna 2016, přičemž stanovená doba životnosti je určena na 20 let (240 měsíců). Následně v březnu 2016 bude peněžní částka skutečně přijata na BÚ

Tab. 27 Investiční dotace 1

Rok	Datum	Účetní operace	Částka	MD	Dal
2015	x	Pořízení DHM	1 800 000	042	Různé účty
	listopad	Nezpochybnitelný nárok na dotaci	1 200 000	378	347
	prosinec	Zúčtování dotace	1 200 000	347	042
		Zařazení majetku do užívání ve snížené PC	600 000	022	042
2016	leden	Účetní odpis ze snížené PC DHM (600 000:240) = 2 500 x 12	30 000	551	082
	březen	Příjem dotace na BÚ	1 200 000	221	378

Tab. č. 28

V následující tabulce je opět uveden modelový případ zaúčtování investiční dotace na pořízení stavby kravína. V tomto případě však uvažují, že v roce 2015 byla stavba pořízena, zařazena do užívání s následným účetním odpisováním z plné pořizovací ceny stavby (1 800 000 Kč), protože pan Marák neobdrží k rozvahovému dni 2015 nezpochybnitelný nárok na dotaci (k rozvahovému dni nebyla sepsána Dohoda, která znamená příslib dotace za podmínky, že žadatel neporuší stanovená Pravidla). Tato skutečnost nastane až v ÚO 2016, ve kterém bude nutné upravit zaúčtované odpisy z ÚO 2015, ale nikoliv však retrospektivně, ale v období, kdy tuto skutečnost zjistil, tedy v roce 2016. Modelový příklad je opět sestaven na dotaci v hodnotě 1 200 000 Kč a životnost stavby na 20 let (240 měsíců) při rovnoměrném účetním odpisování. Poskytované dotace z PRV bývají ve většině případů poskytovány žadatelům až zpětně, na základě žádosti o proplacení (s přiložením zaplacených faktur souvisejících s DHM). Žadatel tedy musí svůj projekt nejdříve zafinancovat z jiných zdrojů a až následně je mu dotace poskytnuta. Můžeme tedy oprávněně předpokládat, že právě s tímto účetním případem se pan Marák prakticky bude řídit.

Tab. 28 Investiční dotace 2

Rok	Datum	Účetní operace	Kč	MD	Dal
2015	x	Pořízení DHM	1 800 000	042	Různé účty
	říjen	Zařazení DHM do užívání	1 800 000	022	042
	listopad	Účtování účetních odpisů v plné výši PC (1 800 000:240) = 7 500 x 2	15 000	551	082
2016	únor	Nezpochybnitelný nárok na dotaci	1 200 000	378	347
	duben	Přijetí dotace	1 200 000	221	378
		Zúčtování dotace na úhradu DHM, snížení PC	1 200 000	347	022
	květen	Úprava odpisového plánu DHM, snížení opravek = (15 000 - (2 500 x 2))	10 000	082	551
		Účetní odpis (600 000 : 240) = (2 500 x 12)	30 000	551	082

Závěrem mého návrhu k problematice účtování dotací bych chtěla zdůraznit, že účtování jakékoliv dotace si vyžaduje zcela individuální přístup, především v oblasti okamžiku rozhodném o účtování nároku na dotaci v souvislosti s investiční dotací. Panu Marákovi tedy doporučuji, aby při sebemenší pochybnosti o nároku na dotaci raději neúčtoval a spíše vyčkal na jistější okamžik, kdy budou tyto pochybnosti zcela odstraněny, neboť se domnívám, že nezaúčtování pohledávky z důvodu nejistoty má daleko menší důsledky, než neoprávněné zaúčtování na základě mylné domněnky, kdy v krajním případě přislíbenou částku neobdržím vůbec a bylo by nutné otevírat a upravovat účetní knihy z předchozích období.

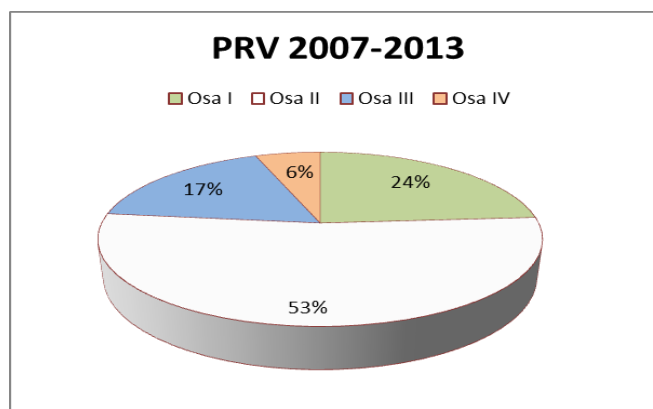
4 Diskuse

V této části bakalářské práce bude nastíněna současná kritika Společné zemědělské politiky a dále bude provedena komparační analýza, na základě finančních toků, směřovaných k zemědělským subjektům, prostřednictvím Programu rozvoje venkova 2007-2013 a v současné době připravovaného Programu rozvoje venkova pro období 2014-2020.

O Společné zemědělské politice se hovoří jako o nejvíce kontroverzní politice EU. Finanční prostředky směřované do této politiky tvoří zhruba 39 % ze společného rozpočtu EU (viz. tab. č. 1), což představuje značnou finanční zátěž. Často diskutované jsou rovněž právní normy, stanovující producentům zemědělských výrobků a potravin vysoké standardy, které jsou však vázány vyššími výrobními náklady. Tyto náklady jsou následně předmětem nutnosti poskytnutí zemědělských dotací, jenž zemědělcům zajistí alespoň částečné finanční pokrytí. V důsledku tohoto hospodářského systému jsou současně znevýhodněna jednak ostatní odvětví v rámci EU (předmětem kritiky je fakt, že by pro všechny podnikatelské subjekty měly být stejné podmínky) a stejně tak zemědělstí producenti ze třetích zemí (mimo EU), kteří se svými vyššími prodejními cenami nemohou konkurovat.

Důležitým nástrojem pro získání podpory z fondů EU je kromě přímých plateb především Program rozvoje venkova (PRV), prostřednictvím kterého byly pro období **2007-2013** stanoveny cíle, vedoucí k rozvoji venkovského prostoru, podnikání, vytváření nových pracovních místa, snížit míru nezaměstnanosti, posílit sounáležitost obyvatel na venkově, zlepšit stav životního prostředí a snížit negativní vlivy intenzivního zemědělského hospodaření (používání pesticidů a chemických hnojiv). Dalším záměrem tohoto období bylo vytvořit podmínky pro konkurenceschopnost ČR v základních potravinářských komoditách. Tyto cíle byly rozděleny do 4 os, které současně s vynaloženými finančními prostředky (miliony Eur) uvádím v tabulce č. 29.

Obr. 7 Grafické a procentuální vyjádření vynaložených finančních prostředků



Tab. 29 Program rozvoje venkova 2007-2013

Osa	Zaměření jednotlivých os	Mil. Eur
Osa I	Zlepšení konkurenceschopnosti zemědělství, potravinářství a lesnictví	873,5
Osa II	Zlepšení životního prostředí a krajiny	1 931
Osa III	Rozvoj životních podmínek ve venkovských oblastech a diverzifikace ekonomických aktivit na venkově	641,8
Osa IV	Pomoc místním obyvatelům venkovských mikroregionů vypracovat vlastní strategii rozvoje území, ve kterém žijí - LEADER	205,8
Celkem		3652,1

Zdroj: eagri (2014)

Z předchozí tabulky je zřejmé, že jednoznačně nejvíce podporovaným záměrem z celého PRV byla Osa II, v rámci které mohli zemědělci čerpat téměř dvě miliardy Eur na zvýšení biologické rozmanitosti, zachování a rozvoj zemědělských a lesnických systémů, tradičních zemědělských krajín a v neposlední řadě na podporu ochrany vody, půdy a snižování emisí skleníkových plynů. Podle výšečového grafu v obr. č. 7 představuje tato částka 53 % z celkového rozpočtu programu. Finanční podpory poskytované prostřednictvím dotačních titulů z Osy II byly např. Platby v rámci oblastí Natura 2000, Platby v znevýhodněných oblastech LFA, Agroenvironmentální opatření či Zalesňování zemědělské půdy.

Výše uvedená fakta korespondují s hlavními cíli SZP, kterými jsou kromě prvotních záměrů (zajištění stabilních dodávek potravin za přijatelné ceny a zajištění přiměřené životní úrovně zemědělců) péče o krajinu v celé EU a zachování životaschopnosti venkovského hospodářství. Na základě rozdělení finančních toků je evidentní, že EU si uvědomuje důležitost a skutečnost rostoucího zájmu společnosti o ochranu přírody, krajiny a životního prostředí. Tomuto zájmu odpovídají i výše uvedené dotační tituly, poskytované v rámci Osy II, podporující zemědělskou činnost v různě znevýhodněných oblastech či nepříznivých podmínkách s cílem zachovat venkovskou krajinu, přispět ke stabilizaci venkovského obyvatelstva v těchto oblastech, a to vše v souladu s ochranou a zlepšením životního prostředí. Zalesňování zemědělské půdy má v tomto ohledu vliv na zvýšení schopnosti absorpce atmosférického oxidu uhličitého a tím přispívá ke zmírnění klimatických změn.

Reformovaná Společná zemědělská politika 2014-2020, kterou již schválila vláda ČR, byla předložena k ratifikaci Evropské komisi. Nová SZP vstoupí v platnost v roce 2015, rok 2014 považujeme za rok přechodný. Mezi cíle reformované SZP v rámci přímých plateb patří větší důraz na šetrný přístup k životnímu prostředí

pomocí režimu ozelenění, generační obměna na venkově prostřednictvím podpora pro mladé zemědělce či podpora odvětví nebo regionů, které čelí určitým obtížím.

Zásadní změnou oproti předchozímu období bude v provázanosti přímých plateb a PRV, kde výplata plateb bude podmíněna splněním podmínek aktivního zemědělce, jenž si klade za cíl zamezit čerpání finančních prostředků těmi, kteří zemědělsky neobhospodařují. Současně tato podmínka bude zároveň závazná i pro některé dotační tituly z PRV.

Jak již bylo uvedeno v praktické části (kapitola 3.3.1), příprava Programu rozvoje venkova **2014-2020**, je prozatím stále ve fázi finálních úprav. Předpokládané ukončení schvalovacího procesu PRV ze strany Evropské komise je v průběhu roku 2015. První výzvy pro příjem žádosti o dotaci z PRV by mohly proběhnout ve druhé polovině roku 2015. Stejně jako v předchozím programovém období, bude PRV financován z EZFRV a kofinancován z národního rozpočtu. Návrh rozpočtu programu pro celé období 2014-2020 za oba finanční zdroje uvádí celkovou částku zhruba **3,042 miliard Eur**, což je o **610,1 mil. Eur méně**, než v předchozím programovém období. Součástí této částky je mimo uvedené i vyhrazená částka pro technickou pomoc a víceleté závazky z předchozího programového období u opatření, které již není v PRV implementováno (např. dotační titul Předčasné ukončení zemědělské činnosti).

Tab. 30 Program rozvoje venkova pro období 2014-2020

Priority	Cíl jednotlivých opatření	Mil. Eur
1.	Předávání znalostí a inovace v zemědělství, lesnictví a potravinářství	117
2.	Zvýšení konkurenceschopnosti zemědělských a lesnických podniků	517
3.	Podpora organizace potravinového řetězce a dobrých životních podmínek zvířat	152
4.	Obnova, zachování a zlepšení ekosystémů souvisejících se zemědělstvím a lesnictvím	1 954
5.	Účinné využívání zdrojů a podporu přechodu na nízkouhlíkovou ekonomiku	23
6.	Sociální začleňování, snižování chudoby, hospodářský rozvoj na venkovských oblastech, strategické plány s využitím metody LEADER	230

Zdroj: Společná zemědělská politika (2014)

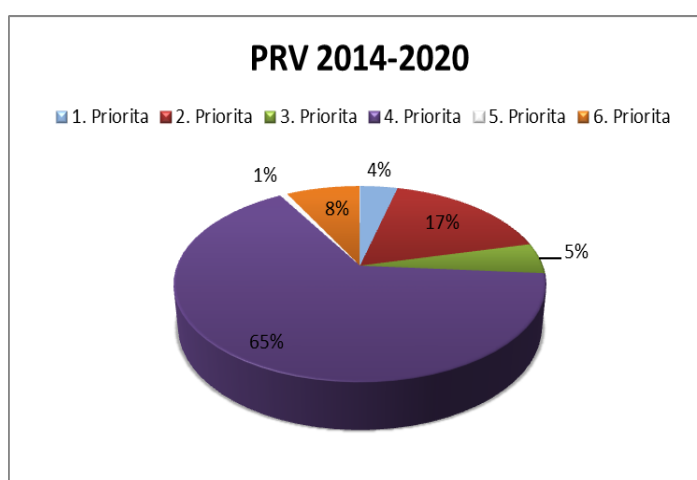
Z uvedené tabulky je evidentní, že nejvíce finančně podporovanou oblastí z připravované PRV je priorita č. 4, za kterou je pro zemědělce vyčleněno opět téměř **dvě miliardy Eur**. Z celkového rozpočtu PRV tato složka tvoří zhruba 65 %.

V rámci **priority č. 4** bude zemědělcům poskytována podpora v oblasti obnovy, zachování a posílení biologické rozmanitosti, včetně oblastí sítě Natura 2000 a podpora oblastí s přírodními či jinými zvláštními omezeními (LFA). Dílčí částí prio-

rity č. 4 je podpora lepšího hospodaření s vodou, včetně nakládání s hnojivou a pesticidy, stejně tak jako lepší hospodaření s půdou a předcházení erozi půdy.

I nadále však bude pokračovat podpora realizace investic do zemědělství a potravinářství v rámci dotačního titulu Investice do zemědělských podniků, v rámci kterého budou moci zemědělci získat až 60 % z celkových způsobilých výdajů na svůj projektový záměr v rámci rostlinné i živočišné výroby. Podporováno bude nadále i zahájení činnosti mladých zemědělců, mající věk do 45 let a kteří svoji činnost zahajují poprvé. Tento záměr je tak v souladu s představou Evropské komise, podle které je cílem podpory převzetí spíše stávajícího podniku mladým zemědělcem, než vznik zcela nových farem.

Obr. 8 Grafické a procentuální vyjádření plánovaných finančních prostředků



Mezi zásadní novinky patří vyčlenění ekologického zemědělství, které bude podporováno v rámci samostatného opatření **Ekologické zemědělství (EZ)**, které bude realizováno formou pětiletých závazků. Zemědělci, kteří se budou chtít dále podnikat jako ekologický zemědělec, musí žádat o zařazení do registru ekologických zemědělců a jsou povinni řídit se zákonem č. 242/2000 Sb., o ekologickém zemědělství. Žadatelé budou moci zažádat o zařazení do opatření EZ a o dotaci ve standardním termínu pro podání Jednotné žádosti a to od roku 2015. Cílem zavedení Ekologického zemědělství je ochrana životního prostředí a podpora účinného využívání zdrojů, jeho účelem je přispět k dosažení udržitelného hospodaření s přírodními zdroji.

Závěrem této diskuse mohu shrnout, že nová SZP svým charakterem a cíli navazuje na předchozí období, avšak nyní klade ještě větší důraz na ekologii a ochranu životního prostředí, jednak např. formou zvýhodňování ekologických zemědělců nad klasickými zemědělci, kteří provozují intenzivní zemědělství, nebo zaváděním nových „ekologických“ dotačních titulů (Greenigová platba, Zatravňování orné půdy aj.)

5 Závěr

Cílem bakalářské práce bylo na základě provedené deskripce a analýzy současných a nových dotačních titulů určených pro zemědělské podnikatele navrhnout konkrétnímu zemědělskému podnikateli dotační tituly a doporučit možné postupy jejich následného zachycení v účetním systému.

Bakalářská práce byla rozdělena do dvou hlavních tematických celků, z nichž jednou zpracovávanou oblastí byly zemědělské dotace, jak současné, tak připravované a druhým tematickým celkem bylo účtování o dotaci.

Bakalářská práce se nejdříve zabývala problematikou jednotlivých dotačních titulů, které byly zemědělským podnikatelům poskytovány v roce 2014 a současně stručným uvedením reformované Společné zemědělské politiky a nových dotačních titulů, které jsou připravované v rámci nového programového období od roku 2015. Rok 2014 je považován jako rok přechodný (PRV 2007-2013 a PRV 2014-2020), ve kterém bylo záměrem dokončit příslušnou dokumentaci a plynule přejít z jednoho programového období do druhého. Avšak ani v závěru roku 2014 nebyla uskutečněna implementace programového dokumentu do legislativy ČR. Z tohoto důvodu je přehled nových investičních dotačních titulů v bakalářské práci značně omezen, neboť vychází z Návrhu (již schváleného vládou ČR), který je v současnosti ze strany EU stále upravován a dokončován, a jehož finální schválení ze strany Evropské komise se předpokládá nejdříve na první čtvrtletí roku 2015.

Druhý tematický celek této práce (kapitola 2.4) byl věnován problematice účtování o dotaci. Cílem této kapitoly bylo vytvořit komplexní účetní metodiku, která zpřehledňuje účtování o provozní dotaci, určené na úhradu provozních nákladů a investiční dotací, poskytované na úhradu pořízení DHM. Součástí této metodiky je i účtování dotace v cizí měně, účtování vrácení dotace a dále určení okamžiku rozhodného o účtování dotací v souvislosti se vznikem pohledávky, vznikající v případě nezpochybnitelného nároku na dotaci a stejně tak určení okamžiku, rozhodného pro vznik závazku dotaci vrátit.

V praktické části této práce, jsem uvedla podnikatelskou činnost a analýzu přijatých a neúspěšně žádaných dotačních titulů zemědělce, pana Šimona Maráka. Následně, v kapitole 3.3.5 – Vlastní doporučení zemědělci, jsem na základě popisu a analýzy, poskytovaných dotací v roce 2014 a v současnosti připravovaných dotací od roku 2015, provedla návrh dotačních titulů, o něž může pan Marák v následujících obdobích žádat. Na základě informování veřejnosti, prostřednictvím SZIF, můžeme téměř s jistotou tvrdit, že zahájení příjmu žádostí o přímé platby, v rámci Jednotné žádosti, bude jako v předchozích letech zahájeno dne 9. dubna 2015. Oproti tomu, příjem žádostí o investiční dotace, v rámci připravovaného PRV 2015-2020 je v otázce prvního vyhlášení kola příjmu žádostí stále nejisté. Vzhledem k již zmiňované skutečnosti, že programový dokument o novém PRV 2015-2020 není ještě implementován do legislativy ČR, odhaduje Ministerstvo zemědělství první vyhlášení kola příjmu žádostí nejdříve v druhé polovině roku 2015.

Dále jsem se v praktické části zabývala způsobem vedení evidence přijatých dotací pana Maráka. Zde jsem dospěla ke zjištění, že vedení daňové evidence je pro

něj z jistých důvodů, které uvádím v kapitole 3.4.2 již nedostačující a navrhuji přechod z daňové evidence na vedení účetnictví. Chtěla bych také podotknout, že v minulosti již vedení účetnictví bylo pro poskytnutí investičních dotací z PRV jednou z hlavních podmínek. Nemůžeme tedy vyloučit, že se v rámci zvýšení důslednosti kontroly nad poskytovanými dotacemi tato podmínka, alespoň v některých opatřeních, opět neobjeví.

Následující **kapitola 3.4.3.** – Návrh na zaúčtování provozních a investičních dotací, obsahuje mnou doporučované možné postupy zachycení dotačních titulů, které jsem panu Marákovi navrhla v kapitole 3.3.5. Konkrétně jsem zde vytvořila tři modelové účetní případy, sestavené na základě vypracované komplexní účetní metodiky dotací v teoretické části této práce. První modelový příklad účtuje o provozních dotacích (SAPS, Greeningová platba, PVP), druhý a třetí modelový účetní příklad zobrazuje metodiku účtování investičních dotací ve dvou účetních obdobích, lišící se okamžikem získání a zaúčtování nezpochybnitelného nároku na dotaci a jeho důsledky na výpočet a úpravu účetních odpisů. Právě tyto tři modelové příklady jsem sestavila a řešila, protože je považuji v praxi za nejčastěji vyskytované a také se domnívám, že zrovna tyto účetní operace bude pan Marák řešit a účtovat o nich v nejbližším účetním období.

Problematika účtování dotací je velmi rozsáhlá a bezesporu patří do kategorie složitějších účetních případů. Ať se již jedná o dotace na úhradu provozních nákladů, nebo na pořízení dlouhodobého majetku, jsou s nimi spojena přísná pravidla, která musí účetní jednotky dodržovat a jejich dodržování následně prokazovat (např. oprávněnost vzniku pohledávky za dotací či naopak dostatečně neopodstatněná a tedy chybně vytvořená pohledávka). Avšak nejen dodržování pravidel čerpání dotací, ale i způsob jejich účtování je to, co účetní jednotky zajímá především v případech, kdy se přijatá dotace nepotká ve stejném účetním období s vynaloženými náklady na účel, na který je dotace poskytnuta, čímž je porušena hlavní účetní zásada o věcné a časové souvislosti nákladů a výnosů. Tímto problémem se zabývala Národní účetní rada ve svých tzv. interpretacích, kde v této souvislosti využila a vysvětlila pojem „nezpochybnitelný nárok na dotaci“, který předchází účetní zásadu za určitých podmínek respektuje.

Jak jsem již poznamenala, problematika účtování dotací je velmi obsáhlá a je bezpodmínečně nutné ke každému účetnímu případu, zejména v souvislosti s investiční dotací a odpisy, přistupovat individuálně s přihlédnutím ke všem okolnostem. Z tohoto důvodu není dost možné shrnout, v rámci této bakalářské práce, všechny možné účetní případy, které mohou v praxi nastat, nicméně si myslím, že zpracovaná účetní metodika je dostatečně obsáhlá a má značný přínos pro praktické využití.

Závěrem této práce bych chtěla ještě zdůraznit, že zpracovaná souhrnná metodika účtování o dotaci, v kapitole 2.4 společně s jejími aspekty, má obecný charakter, a tedy je aplikovatelná nejen v oblasti dotací zemědělských, ale i v jiných oblastech, kde je možné rozlišit dotace na provozní a investiční.

6 Literatura

Monografické publikace

- BARÁKOVÁ, BLANKA. *Financování společné zemědělské politiky Evropské unie se zaměřením na Českou republiku*. Vyd. 1. Liberec: Technická univerzita v Liberci, 2010, 162 s. ISBN 978-807-3726-577.
- BOHÁČKOVÁ, IVANA. *Finanční podpora zemědělství a regionálního rozvoje: vybrané aspekty*. 1. vyd. Praha: Powerprint, 2011, 126 s. ISBN 978-80-87415-32-0.
- BOHÁČKOVÁ, IVANA A IVANA BROŽOVÁ. *Ekonomika agrárního sektoru*. Vyd. 1. V Praze: Česká zemědělská univerzita, Provozně ekonomická fakulta, 2010, 122 s. ISBN 978-80-213-2026-0.
- KÖNIG, PETR. *Rozpočet a politiky Evropské unie: příležitost pro změnu*.: 2., aktualiz. vyd. V Praze: C.H. Beck, 2009, xxxiv, 630 s. Beckova edice ekonomie. ISBN 978-80-7400-011-9.
- KOVALÍKOVÁ, HANA. *Zákon o účetnictví: jednoduchý průvodce v každodenní praxi : ...* Olomouc: ANAG, 2010-, sv. Účetnictví. ISBN 978-80-7263-730-0.
- KOVANICOVÁ, DANA. *Abeceda účetních znalostí pro každého*. 20. aktualiz. vyd. Praha: Polygon, 2012, ix, 412 s. :. ISBN 978-80-7273-169-5.
- KOUŘILOVÁ, JINDRA, JIŘÍ PŠENČÍK A DANIEL KOPTA. *Dotace v zemědělství: z hlediska komplexního pohledu a s přihlédnutím k ekologickému zemědělství*. Vyd. 1. Brno: Pro Ekonomickou fakultu Jihočeské univerzity v Českých Budějovicích vydalo Akademické nakladatelství CERM, 106, [76] s.,. ISBN 978-80-7204-637-9.
- PEKOVÁ, JITKA. *Veřejná správa a finance veřejného sektoru*. 3., aktualiz. a rozš. vyd. Praha: ASPI, 2008, 712 s. ISBN 978-80-7357-351-5.
- PEKOVÁ, JITKA, JAROSLAV PILNÝ A MAREK JETMAR. *Veřejný sektor - řízení a financování*. Vyd. 1. Praha: Wolters Kluwer Česká republika, 2012, 485 s. ISBN 978-807-3579-364.
- PEKOVÁ, JITKA. *Veřejné finance: teorie a praxe v ČR*. Vyd. 1. Praha: Wolters Kluwer Česká republika, 2011, 642 s. ISBN 978-80-7357-698-1.
- RYNEŠ, PETR. *Podvojně účetnictví a účetní závěrka: průvodce podvojným účetnictvím k 2014*,. Olomouc: ANAG, 199--, sv. Účetnictví (ANAG). ISBN 978-80-7263-793-5.
- ŠTOHL, PAVEL. *Daňová evodence 2013: praktický průvodce*. 4. aktualiz. vyd. Znojmo: Nakladatelství Ing. Pavel Štohl, 2013, 144 s. ISBN 978-808-7237-571.

Internetové zdroje

- DĚRGEL, MARTIN. Daňáři online, portál daňových poradců a profesionálů. *Dotace v účetnictví a daích z příjmů* [online]. 2011 [cit. 2014-10-09]. Dostupné z: http://www.danarionline.cz/archiv/dokument/doc-d35012v44647-dotace-v-ucetnictvi-a-danich-z-prijmu/?search_query=
- EAGRI. *O aplikaci Registr půdy* [online]. 2014 [cit. 2014-10-06]. Dostupné z: <http://eagri.cz/public/web/mze/farmer/LPIS/>
- EAGRI. *O aplikaci Kontroly podmíněnosti* [online]. 2014 [cit. 2014-10-06]. Dostupné z: <http://eagri.cz/public/web/mze/farmer/kontroly-podminenosti/>
- EAGRI. *O aplikaci Evidence zemědělských podnikatelů* [online]. 2014 [cit. 2014-10-08]. Dostupné z: <http://eagri.cz/public/web/mze/farmer/EZP/>
- EAGRI. *Program rozvoje venkova 2014-2020* [online]. 2014 [cit. 2014-10-06]. Dostupné z: <http://eagri.cz/public/web/mze/dotace/program-rozvoje-venkova-na-obdobi-2014/>
- EAGRI. *Národní dotace* [online]. 2014 [cit. 2014-10-08]. Dostupné z: <http://eagri.cz/public/web/mze/dotace/narodni-dotace/>
- EAGRI. *Zásady pro poskytování dotací podle §2 a § 2d zákona o zemědělství* [online]. 2014 [cit. 2014-10-08]. Dostupné z: <http://eagri.cz/public/web/mze/dotace/narodni-dotace/zasady-zemedelstvi-potravinarstvi/>
- EAGRI. *Aktuální stav implementace PRV na období 2007-2013* [online]. 2014 [cit. 2014-12-16]. Dostupné z: <http://eagri.cz/public/web/mze/dotace/program-rozvoje-venkova-na-obdobi-2007/zakladni-informace/stav-implementace/>
- EUROPEAN UNION. *Společná organizace zemědělských trhů* [online]. 2011 [cit. 2014-10-08]. Dostupné z: http://europa.eu/legislation_summaries/agriculture/agricultural_products_markets/l67001_cs.htm
- EVROPSKÁ KOMISE. *Společná zemědělská politika: partnerství mezi Evropou a zemědělci* [online]. Lucemburk: Úřad pro publikace Evropské unie, 2012 [cit. 2014-10-01]. ISBN 978-92-79-22063-0. Dostupné z: http://ec.europa.eu/agriculture/cap-overview/2012_cs.pdf
- EVROPSKÁ KOMISE: *Víceletý finanční rámec na období 2014–2020*. [online]. Brusel, 2014 [cit. 2014-10-01]. Dostupné z: http://europa.eu/rapid/press-release_MEMO-13-1004_cs.htm
- EVROPSKÝ PARLAMENT. *Druhý pilíř společné zemědělské politiky: politika rozvoje venkova* [online]. 2014 [cit. 2014-09-30]. Dostupné z: http://www.europarl.europa.eu/aboutparliament/cs/displayFtu.html?ftuId=FTU_5.2.6.html
- MINISTERSTVO PRO MÍSTNÍ ROZVOJ ČR. *Operační program rybářství 2014-2020* [online]. 2014 [cit. 2014-10-08]. Dostupné z: <http://www.strukturalni-fondy.cz/cs/Fondy-EU/2014-2020/Operacni-programy/OP-Rybarstvi-2014%E2%80%932020>

- MINISTERSTVO ZEMĚDĚLSTVÍ. *Metodika výpočtu finančního zdraví pro OP Zemědělství* [online]. 2014 [cit. 2014-11-23]. Dostupné z: http://eagri.cz/public/web/file/38085/_1_1_Priloha_19.doc.
- MINISTERSTVO ZEMĚDĚLSTVÍ. *Program rozvoje venkova 2014-2020: Verze schválená vládou dne 9.7.2014* [online]. 2014 [cit. 2014-12-16]. Dostupné z: http://eagri.cz/public/web/file/323384/PRV_do_vlady.pdf
- MÜLLEROVÁ, LIBUŠE. *Dotace v účetnictví*. [online]. 2011 [cit. 2014-12-07]. Dostupné z: <http://www.danarionline.cz/archiv/dokument/doc-d35801v45496-dotace-v-ucetnictvi/>
- MÜLLEROVÁ,, LIBUŠE A JIŘÍ NESROVNAL. *Získání a následné vrácení dotace na dlouhodobý majetek. Daňáři online* [online]. 2012 [cit. 2014-11-22]. Dostupné z: <http://www.danarionline.cz/archiv/dokument/doc-d39963v49990-nasledne-ziskani-a-nasledne-vraceni-dotace-na-dlouhodobu-majetek/>
- MÜLLEROVÁ, LIBUŠE A LADISLAV MEJZLÍK. *Národní účetní rada: Okamžik vykázaní nároku na přijetí nebo vrácení dotace*. [online]. 2010 [cit. 2014-11-26]. Dostupné z: <http://www.nur.cz/content/view/159/1/>
- PGRLF. *O společnosti* [online]. 2014 [cit. 2014-10-08]. Dostupné z: <http://www.pgrlf.cz/pgrlf/pgrlf.php>
- PGRLF. *Přehled programů* [online]. 2014 [cit. 2014-10-08]. Dostupné z: http://www.pgrlf.cz/pgrlf/menu_programy.php
- PRAKTICKÁ PŘÍRUČKA. *Zásady, kterými se stanovují podmínky pro poskytnutí dotací pro rok 2014 na základě §2 a §2d zákona č. 252/1997 Sb., o zemědělství*. Česká republika: Ministerstvo zemědělství, 2014. Dostupné z: http://eagri.cz/public/web/file/307091/Prakticka_prirucka_Zasady_2014.pdf
- PŘÍRUČKA PRO ŽADATELE. *SZIF* [online]. 2014 [cit. 2014-04-27]. Dostupné z: http://www.szif.cz/cs/CmDocument?rid=%2Fapa_anon%2Fcs%2Fdokumenty_ke_stazeni%2Fsap%2Fpvp%2F1400238203531.pdf
- SPOLEČNÁ ZEMĚDĚLSKÁ POLITIKA: *I. pilíř - Základní principy. SZIF* [online]. 2014 [cit. 2014-11-02]. Dostupné z: http://www.szif.cz/cs/CmDocument?rid=%2Fapa_anon%2Fcs%2Fdokumenty_ke_stazeni%2Fsystemova_navigace%2Finformace_a_aktuality%2Fdulezita_sdeleni%2F1405400397287.pdf
- SPOLEČNÁ ZEMĚDĚLSKÁ POLITIKA: *I. pilíř - Systém základních plateb, minimální požadavky a přechodná vnitrostátní podpobra. SZIF: Zpravodajství* [online]. 2014 [cit. 2014-11-03]. Dostupné z: http://www.szif.cz/cs/CmDocument?rid=%2Fapa_anon%2Fcs%2Fdokumenty_ke_stazeni%2Fsystemova_navigace%2Finformace_a_aktuality%2Fdulezita_sdeleni%2F1406034820255.pdf
- SPOLEČNÁ ZEMĚDĚLSKÁ POLITIKA: *Dotace na tzv. ozelenění neboli greening (1. část). SZIF* [online]. 2014 [cit. 2014-11-03]. Dostupné z: http://www.szif.cz/cs/CmDocument?rid=%2Fapa_anon%2Fcs%2Fdokumenty_ke_stazeni%2Fsystemova_navigace%2Finformace_a_aktuality%2Fdulezita_sdeleni%2F1406639316897.pdf

- SPOLEČNÁ ZEMĚDĚLSKÁ POLITIKA: *Dotace na tzv. ozelenění neboli greening (2. část)*. SZIF [online]. 2014 [cit. 2014-11-03]. Dostupné z: http://www.szif.cz/cs/CmDocument?rid=%2Fapa_anon%2Fcs%2Fdokumenty_ke_stazeni%2Fsystemova_navigace%2Finformace_a_aktuality%2Fdulezita_sdeleni%2F1407235655654.pdf
- SPOLEČNÁ ZEMĚDĚLSKÁ POLITIKA: *Dotace na tzv. ozelenění neboli greening (3. část)*. SZIF [online]. 2014 [cit. 2014-11-03]. Dostupné z: http://www.szif.cz/cs/CmDocument?rid=%2Fapa_anon%2Fcs%2Fdokumenty_ke_stazeni%2Fsystemova_navigace%2Finformace_a_aktuality%2Fdulezita_sdeleni%2F140728717782.pdf
- STÁTNÍ ZEMĚDĚLSKÝ INTERVENČNÍ FOND. *Jednotná žádost* [online]. 2013 [cit. 2014-10-06]. Dostupné z: <http://www.szif.cz/cs/jednotna-zadost>
- SZIF. *Státní zemědělský intervenční fond* [online]. 2014 [cit. 2014-10-09]. Dostupné z: <http://www.szif.cz/cs/o-nas>
- SZIF: *Zpravodajství SZP po reformě – I. a II. pilíř* [online]. 2014 [cit. 2014-11-02]. Dostupné z: <http://www.szif.cz/cs/dulezita-sdeleni>
- ZPRÁVA O STAVU ZEMĚDĚLSTVÍ ČR ZA ROK 2012, "ZELENÁ ZPRÁVA" [online]. Ministerstvo zemědělství ČR, 2013 [cit. 2014-10-09]. Dostupné z: http://eagri.cz/public/web/file/291876/Zprava_o_stavu_zemedelstvi_CR_za_rok_2012.pdf

Právní předpisy

Zákon č. 218/2000 Sb. o rozpočtových pravidlech

Zákon č. 568/1992 Sb. o daních z příjmu

Zákon č. 563/1991 Sb. o účetnictví

Zákon č. 252/1997 Sb. o zemědělství

Zákon č. 256/2000 Sb., o Státním zemědělském intervenčním fondu

Přílohy

A Legislativní předpisy

Důležité předpisy Evropské unie pro I. a II. pilíř SZP:

Přímé platby pro období 2015-2020

- Nařízení evropského parlamentu a rady (EU) č. **1307/2013** ze dne 17. prosince 2013, kterým se stanoví pravidla pro přímé platby zemědělcům v režimech podpory v rámci SZP
- Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. **1306/2013** ze dne 17. prosince 2013 o financování, řízení a sledování SZP
- Nařízení Komise v přenesené pravomoci (EU) č. **639/2014** ze dne 11. března 2014, kterým se doplňuje nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 1307/2013, kterým se stanoví pravidla pro přímé platby zemědělcům v režimech podpory v rámci SZP
- Prováděcí nařízení Komise (EU) č. **641/2014** ze dne 16. června 2014, kterým se stanoví prováděcí pravidla k nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 1307/2013, kterým se stanoví pravidla pro přímé platby zemědělcům v režimech podpory v rámci SZP
- Nařízení komise v přenesené pravomoci (EU) č. **640/2014** ze dne 11. března 2014, kterým se doplňuje nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 1306/2013, pokud jde o integrovaný administrativní a kontrolní systém a o podmínky pro zamítnutí nebo odnětí plateb a správní sankce na přímé platby, podporu a rozvoj venkova a podmíněnost

Program pro rozvoj venkova 2014-2020

- Nařízení evropského parlamentu a rady č. 1305/2013 ze dne 17. prosince 2013 o podpoře pro rozvoj venkova z Evropského zemědělského fondu pro rozvoj venkova

B Plochy v ekologickém zájmu – EFA

- a) půda ponechaná ladem
- b) krajinné prvky a terasy
- c) ochranné pásy podél vod
- d) pásy půdy ležící na okraji lesa
- e) plochy s rychle rostoucími dřevinami pěstovanými ve výmladkových plantážích bez použití minerálních hnojiv nebo přípravků na ochranu rostlin
- f) zalesnění plochy
- g) plochy s meziplodinami nebo zeleným porostem vzniklým v důsledku zase-
dí a vyklíčení osiv
- h) plochy s plodinami, které vážou dusík

1 4 / F 1 D / / /
Registrační číslo žádosti o poskytnutí dotace (spisová značka)Strana 4 / 4
(strana/celkový počet stran)**SZIF**
Státní zemědělský intervenční fond

Jednotná žádost 2014

Ve Smečkách 33
110 00 Praha 1
tel: +420 222 871 871
http://www.szif.cz

9. Závazky žadatele

Prohlašuji, že:

Jsem neobdržel v tomto roce na činnost, případně na účel, pro který je dotace požadována, dotaci ze státního rozpočtu, dotaci z rozpočtu státního fondu nebo dotaci z rozpočtu územně samosprávného celku;

všechny informace uvedené v žádosti a jejich přílohách jsou pravdivé, a že jsem si vědom své trestní odpovědnosti;

Jsem si vědom své povinnosti informovat příslušný orgán o všech změnách týkajících se údajů uvedených v žádosti;

Jsem si vědom, že údaje z této žádosti a z rozhodnutí vydaných na základě této žádosti budou zveřejněny v souladu s čl. 111 a 112 nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 1306/2013 a mohou být zpracovávány subjekty Unie a České republiky příslušnými v oblasti auditu a kontroly za účelem ochrany finančních zájmů Unie;

Jsem si vědom svých práv, které mi poskytuje zákon č. 106/1999 Sb., o svobodném přístupu k informacím, ve znění pozdějších předpisů a směrnice 95/46/ES, v platném znění;

Jako fyzická osoba souhlasím s nakládáním s mými osobními údaji uvedenými v žádosti o dotaci dle zákona č. 101/2000 Sb., o ochraně osobních údajů, ve znění pozdějších předpisů a dle směrnice 95/46/ES, v platném znění;

souhlasím s tím, aby údaje z této žádosti byly vedeny Státním zemědělským intervenčním fondem jednak v listinné podobě, jednak v elektronické databázi pro potřeby zpracování žádosti a dále souhlasím, aby byly zpracovány pro účely vlastní administrace, pro statistické, evidenční a účetní účely;

budu uchovávat všechny doklady prokazující poskytnutí a užití dotace po dobu minimálně 10 let;

Jsem se seznámil s podmínkami poskytnutí dotace, o kterou žádám;

umožním vstup kontrolou pověřeným osobám a dalším subjektům oprávněným provádět kontrolu do svých objektů a na pozemky k ověřování plnění podmínek pro poskytnutí dotace a budu nápomocen při provádění těchto kontrol;

Jsem v souladu s evropskými předpisy v této žádosti uvedl veškerou mnou obhospodařovanou zemědělskou plochu;

Jsem řádně zkontroloval všechny údaje uvedené v této žádosti a přiložených deklaracích, přičemž údaje uvedené v této žádosti a těchto deklaracích vyjadřují mou pravou a skutečnou vůli.

Zavazuji se:

održovat podmínky dotace, o kterou žádám;

održovat podmínky dobrého zemědělského a environmentálního stavu uvedené v NV č. 45/2007 Sb., ve znění pozdějších předpisů (cukr); v NV č. 47/2007 Sb., ve znění pozdějších předpisů (SAPS); v NV č. 75/2007 Sb., ve znění pozdějších předpisů (LFA a Natura 2000); v NV č. 79/2007 Sb., ve znění pozdějších předpisů (AEO - EAFRD); v NV č. 95/2008 Sb., ve znění pozdějších předpisů (rajčata); v NV č. 60/2012 Sb., ve znění pozdějších předpisů (zvláštní podpory). Tyto podmínky budu dodržovat po celý kalendářní rok na veškeré mnou obhospodařované ploše.

Dále pro dotaci na zvláštní podporu - platbu na výrobu škrobu se zavazuji:

udržovat ornou půdu podle podmínek pěstování brambor pro výr. škrobu uvedených v příloze č. 1 NV č. 60/2012 Sb., o stanovení některých podmínek pro poskytování zvláštní podpory zemědělci, do 31. 10. příslušného kalendářního roku.

Dále pro dotaci na zvláštní podporu - platbu na chmel se zavazuji:

udržovat chmelnici podle podmínek pěstování chmele uvedených v příloze č. 3 k č. 60/2012 Sb., o stanovení některých podmínek pro poskytování zvláštní podpory zemědělci, po celý kalendářní rok.

Dále pro dotaci na opatření AEO EAFRD se zavazuji:

v souladu s čl. 46 NK (ES) č. 1974/2006 dodržovat změny závazných norem nebo požadavků uvedených v čl. 39 odst. 3 NR (ES) č. 1698/2005, resp. čl. 28 nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 1305/2013, a norem nebo požadavků uvedených v NV č. 79/2007 Sb., ve znění pozdějších předpisů a rovněž minimálních požadavků na použití hnojiv a přípravků na ochranu rostlin stanovených v právních předpisech ČR, nad jejichž rámec jdou závazky stanovené v uvedených člácích.

Dále v případě pěstování konopí setého prohlašuji, že:

neprodleně oznámím Státnímu zemědělskému intervenčnímu fondu počátek kvetení konopí, které pěstuji na mnou deklarovaných půdních blocích/dílech půdních bloků, a že je budu pěstovat za běžných vegetačních podmínek v souladu s místní praxí nejméně po dobu 10 dnů ode dne skončení květu.

Žadatel může předložit pouze jednu jednotnou žádost ročně.

Osoba podepisující jednotnou žádost:

Jméno:

Příjmení:

Razítko a podpis žadatele
(u PO dle OR či jiného průkazného dokladu):

Místo vyhotovení žádosti:

Datum (den, měsíc, rok):

F100101001

Číslo předtisku:

D Metodika výpočtu finančního zdraví

č.	Ukazatel	Vazba na řádky výkazů	Typ	Jednotky
1	Rentabilita celkového majetku (Příjmy – Výdaje – Odpisy) / (Majetek celkem) * 100	$[(PV\ 3 - ODP) / MZ\ 9] * 100$	MAX	%
2	Rentabilita vlastních zdrojů (Příjmy – Výdaje – Odpisy) / (Čistý majetek) * 100	$[(PV\ 3 - ODP) / MZ\ 14] * 100$	MAX	%
3	Celková zadluženost (Závazky celkem včetně úvěrů a rezerv / Majetek celkem) * 100	$(MZ\ 13 / MZ\ 9) * 100$	MIN	%
4	Krytí dlouhodobého majetku vlastními zdroji Čistý majetek / (Dlouhodobý hmotný a nehmotný majetek)	$MZ\ 14 / (MZ\ 1 + MZ\ 2)$	MAX	násobek
5	Podíl výdajů na 1 Kč příjmů Výdaje celkem / Příjmy celkem	$PV\ 2 / PV\ 1$	MIN	násobek Kč / Kč
6	Doba obratu zásob (Zásoby / Příjmy celkem) * 360	$[MZ\ 7 / (PV\ 1)] * 360$	MIN	dny
7	Obrátkovost majetku Příjmy celkem / Majetek celkem	$PV\ 1 / MZ\ 9$	MAX	násobek
8	„Likvidita“ (Zásoby + Pohledávky + Peněžní prostředky v hotovosti a na bankovních účtech + Cenné papíry a peněžní vklady + Ostatní finanční majetek) / (Závazky + Úvěry a půjčky)	$(MZ\ 7 + MZ\ 8 + MZ\ 3 + MZ\ 4 + MZ\ 5 + MZ\ 6) / (MZ\ 10 + MZ\ 11)$	MAX	násobek
9	Doba splatnosti závazků Závazky celkem / (Příjmy – Výdaje)	$MZ\ 13 / PV\ 3$	MIN	roky